

Zakon o izvanparničnom postupku

Sadržaj

DIO PRVI OPĆE ODREDBE

GLAVA I. OSNOVNE ODREDBE

GLAVA II. POSTUPAK

GLAVA III. JAVNI BILJEŽNICI U IZVANPARNIČNOM POSTUPKU

DIO DRUGI POSEBNI POSTUPCI

GLAVA I. PROGLAŠENJE NESTALE OSOBE UMRLOM I DOKAZIVANJE SMRTI

GLAVA II. DOBROVOLJNA PROCJENA I PRODAJA

GLAVA III. SUDSKI I JAVNOBILJEŽNIČKI POLOG

GLAVA IV. SUDSKI PONIŠTAJ (AMORTIZACIJA) ISPRAVA

GLAVA V. IMENOVANJA, ODREĐIVANJE ROKOVA I DRUGE RADNJE

DIO TREĆI PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

DIO PRVI OPĆE ODREDBE

GLAVA I. OSNOVNE ODREDBE

Članak 1.

Predmet Zakona

(1) Ovim se Zakonom uređuju pravila na temelju kojih sud i javni bilježnik, kad je to ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku određeno, postupaju u rješavanju izvanparničnih stvari.

(2) Opće odredbe ovoga Zakona primjenjuju se na sve izvanparnične postupke osim ako odredbama ovoga Zakona kojima se uređuju posebni postupci ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku nije drukčije određeno.

(3) Primjenom općih odredaba ovoga Zakona rješavat će se i građanskopravne stvari iz nadležnosti sudova za koje nije izrijekom određeno da će se rješavati po pravilima nekog drugog postupka ako bi to odgovaralo pravnoj prirodi tih stvari.

Članak 2.

Odgovarajuća primjena odredaba zakona kojim se uređuje parnični postupak

Na pitanja koja nisu uređena ovim Zakonom na odgovarajući se način primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje parnični postupak, ako ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku nije drukčije određeno.

Članak 3.

Nadležni sud

(1) U izvanparničnom postupku u prvom stupnju stvarno je nadležan općinski sud, ako ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku nije drukčije propisano.

(2) Mjesna nadležnost sudova u izvanparničnom postupku uređuje se posebnim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku, ako za pojedine pravne stvari nije utvrđena ovim Zakonom.

Članak 4.

Sastav suda

(1) U izvanparničnom postupku u prvom i drugom stupnju sudi sudac pojedinac, ako ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku nije drukčije određeno.

(2) Sudski savjetnik i drugi na to ovlašteni sudski službenici mogu u izvanparničnom postupku poduzimati radnje u skladu s ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku.

(3) O prijedlogu za dopuštenje revizije i reviziji protiv rješenja odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske u sastavu u kojem odlučuje u parničnom postupku.

Članak 5.

Stranke

(1) Stranke su:

1. predlagatelj

2. osoba koju je predlagatelj označio kao protustranku

3. svaka osoba na čiji bi pravni položaj mogla izravno utjecati odluka čije se donošenje predlaže ili odluka koju sud, u povodu prijedloga ili po službenoj dužnosti, može donijeti odnosno osoba na čiji bi pravni položaj mogla izravno utjecati neka druga radnja suda poduzeta u postupku

4. svaka osoba, tijelo, organ društva ili oblik udruživanja koji se na temelju ovoga Zakona ili drugog zakona koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku mogu ili trebaju uključiti u postupak.

(2) Ne smatra se strankom osoba ili tijelo koji su po zakonu dužni dostaviti sudu određenu odluku ili drugi pravni akt ili ga na drugi način obavijestiti o postojanju razloga za pokretanje izvanparničnog postupka po službenoj dužnosti, osim ako za to ne ispunjavaju uvjete iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Izrazi koji se koriste u ovome Zakonu, a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

Članak 6.

Učinci stranačkih radnji

Radnje i propuštanja jedne stranke ne proizvode pravne učinke izravno za druge stranke, osim ako za pojedine slučajeve nije ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku drukčije određeno ili ako to ne proizlazi iz prirode postupovnog odnosa.

Članak 7.

Nesposobnost stranke

(1) Ako sud ili javni bilježnik tijekom postupka posumnja da stranka zbog duševnih smetnji ili drugih razloga nije sposobna sama brinuti se o svojim pravima i interesima, izvijestit će o tome nadležni Hrvatski zavod za socijalni rad.

(2) Sud ili javni bilježnik prekinut će postupak dok Hrvatski zavod za socijalni rad ne provede odgovarajući postupak. Za vrijeme prekida postupka mogu se poduzimati samo radnje za koje postoji opasnost od odgode, osobito one radnje kojima treba zaštititi ili osigurati prava stranke koja nije sposobna sama brinuti se o svojim pravima i interesima.

(3) Sud ili javni bilježnik može u slučaju iz stavka 1. ovoga članka takvoj stranki postaviti privremenog zastupnika u postupku.

(4) Ako sud ili javni bilježnik stranki iz stavka 1. ovoga članka postavi privremenog zastupnika, neće prekinuti postupak, a ako ga naknadno postavi, nastavit će prekinuti postupak.

Članak 8.

Punomoćnici stranaka

(1) Stranke mogu osobno ili preko punomoćnika poduzimati radnje u izvanparničnom postupku.

(2) Na zastupanje stranaka putem punomoćnika u izvanparničnom postupku na odgovarajući se način primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje parnični postupak.

Članak 9.

Otklanjanje nedostataka

(1) Sud će tijekom cijelog postupka po službenoj dužnosti paziti na nedostatke koji se tiču sposobnosti stranaka, urednoga zastupanja stranaka te posebnih ovlasti potrebnih za vođenje postupka.

(2) Sud će radi otklanjanja takvih nedostataka odrediti potrebne mjere, vodeći računa da zbog toga za stranku ne nastupe štetne posljedice.

(3) Protiv odluka kojima se određuju takve mjere nije dopušten poseban pravni lijek.

GLAVA II. POSTUPAK

Članak 10.

Pokretanje postupka

(1) Postupak se pokreće prijedlogom stranke, a po službenoj dužnosti kad je to zakonom propisano.

(2) Prijedlog kojim se pokreće postupak, osim ako se odmah ne odbaci, dostavlja se, prema odredbama zakona kojim se uređuje parnični postupak o dostavi tužbe, svim osobama koje su naznačene kao stranke te osobama za koje sud u skladu s odredbom članka 5. ovoga Zakona smatra da bi trebale biti uključene u postupak.

(3) Sud će u postupcima koji se pokreću po službenoj dužnosti najkasnije u prvoj procesnoj radnji koju poduzme prema stranki naznačiti predmet postupka.

(4) Odredbe stavaka 2. i 3. ovoga članka ne primjenjuju se u zemljišnoknjižnom postupku.

Članak 11.

Zahtjev

(1) Prijedlog kojim se pokreće postupak ne mora sadržavati određen zahtjev, ali iz prijedloga treba biti jasno kakvu odluku ili drugu sudsku radnju predlagatelj zahtijeva te na kojoj činjeničnoj osnovi temelji zahtjev, osim ako ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku nije drukčije određeno.

(2) Ako se zahtijeva isključivo isplata novčanog iznosa čija visina nije određena ili koja druga odgovarajuća činidba, sud će rješenjem pozvati stranku da takav zahtjev postavi u određenom roku uz upozorenje na posljedicu iz stavka 3. ovoga članka. Protiv tog rješenja posebna žalba nije dopuštena.

(3) Ako stranka u slučaju iz stavka 2. ovoga članka ne postavi zahtjev u određenom roku, sud će prijedlog odbaciti.

Članak 12.

Povlačenje prijedloga

(1) Prijedlog kojim je pokrenut postupak može se i bez pristanka protustranke povući u cijelosti ili djelomično do donošenja prvostupanjske odluke.

(2) Nakon donošenja odluke prvostupanjskog suda prijedlog se može povući i do donošenja odluke drugostupanjskog suda, ali samo uz izričiti pristanak protustranke.

(3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka prvostupanjski sud donijet će rješenje kojim će ukinuti pobijano rješenje i utvrditi da je prijedlog povučen te će odlučiti o troškovima postupka.

(4) U postupku koji se može pokrenuti i po službenoj dužnosti, prijedlog se može povući samo do donošenja prvostupanjske odluke. U tom slučaju smatrat će se da je postupak dovršen povlačenjem prijedloga, osim ako prvostupanjski sud u roku od 30 dana od davanja izjave o povlačenju ne donese rješenje o nastavku postupka po službenoj dužnosti. Nakon donošenja rješenja o nastavku postupka po službenoj dužnosti prijedlog se više ne može povući.

(5) Sud će jasno naznačiti predmet postupka u rješenju o nastavku postupka po službenoj dužnosti i kad tijekom postupka odluči promijeniti predmet postupka.

Članak 13.

Postojanje postupka

Postupak počinje podnošenjem prijedloga sudu ili poduzimanjem prve postupovne radnje suda u postupku koji se pokreće po službenoj dužnosti.

Članak 14.

Vođenje postupka

(1) Sud upravlja postupkom i brine se da se rasprave sva činjenična i pravna pitanja važna za donošenje odluke, bez odugovlačenja, u razumnom roku i sa što manje troškova.

(2) Sud je dužan tijekom postupka paziti da se zaštite prava i interesi djece, osoba s duševnim smetnjama ili osoba koje se zbog drugih razloga nisu sposobne same brinuti o sebi i svojim pravima i interesima.

(3) Sud će tijekom cijelog postupka nastojati da se stranke sporazumiju o načinu uređenja odnosa među njima.

Članak 15.

Pouka i pomoć neukoj stranki

(1) Ako se stranka ili zakonski zastupnik stranke nije u stanju jasno i određeno izjasniti o predmetu postupka, a stranku ne zastupa punomoćnik, sud će ih upozoriti na potrebu uzimanja punomoćnika.

(2) Sud će stranku koju ne zastupa odvjetnik ili javni bilježnik poučiti o tome da može iznositi činjenice i predlagati dokaze važne za predmet postupka, koji bi mogli služiti svrhovitom ostvarivanju njezinih prava te poduzimanju odgovarajućih procesnih radnji.

(3) Upozorenja i pouke iz ovoga članka sud neće dati stranki koja je pravna osoba ili fizička osoba koja obavlja registriranu djelatnost ako se radi o predmetu postupka u vezi s njezinom djelatnošću.

Članak 16.

Načelo saslušanja stranaka

(1) Sud je dužan strankama omogućiti da postavljaju svoje zahtjeve te ih potkrepljuju činjenicama, dokazima te pravnim navodima. Sud je dužan strankama omogućiti da se izjasne o zahtjevima i navodima protivne stranke.

(2) Ako je postupak pokrenut po službenoj dužnosti, sud je dužan strankama omogućiti da saznaju za predmet postupka, činjenice koje namjerava utvrđivati i dokaze koje će izvesti, kao i da se o tome izjasne.

(3) Sud će postavljanjem pitanja i na drugi svrhovit način nastojati da se tijekom postupka iznesu sve odlučne činjenice, da se dopune nepotpuni navodi stranaka o važnim činjenicama, da se označe ili dopune dokazna sredstva koja se odnose na navode stranaka i da se pruže sva razjašnjenja potrebna da bi se utvrdilo činjenično stanje važno za odluku. U mjeri u kojoj je to potrebno radi ostvarivanja toga cilja, sud će sa strankama razmotriti i pravna pitanja koja se tiču predmeta postupka.

Članak 17.

Prikupljanje osnova za donošenje odluke

(1) Sud će u postupcima koje je ovlašten pokrenuti po službenoj dužnosti, u postupcima u kojima nije vezan zahtjevima stranaka te u drugim postupcima u kojima po službenoj dužnosti pazi da se utvrde sve činjenice koje su važne za donošenje odluke po službenoj dužnosti izvesti sve dokaze za koje ocijeni da mogu poslužiti utvrđivanju tih činjenica.

(2) U postupcima iz stavka 1. ovoga članka stranke su dužne u potpunosti i istinito iznositi sve činjenice koje su im poznate te predlagati sve dokaze važne za donošenje odluke suda, kao i odgovarati na sva pitanja suda.

(3) U drugim postupcima u pogledu ovlaštenja suda da utvrđuje činjenice i izvodi dokaze na odgovarajući način primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje parnični postupak.

Članak 18.

Određivanje rokova i ročišta te posljedice propuštanja

(1) Sud može stranku pozvati da se u određenom roku pisano očituje o prijedlogu druge stranke ili o predmetu postupka pokrenutog po službenoj dužnosti i rezultatima provedenog postupka te pozvati stranku da se izjasni pred sudom ili zakazati ročište.

(2) Ako stranka propusti rok u kojem se trebala izjasniti ili se ne odazove pozivu suda, sud može, prema okolnostima slučaja, smatrati da se stranka suglasila s prijedlogom druge stranke i donijeti odluku na temelju činjeničnog stanja s kojim je stranka bila upoznata odnosno da se stranka ne protivi provedbi postupka po službenoj dužnosti.

(3) U pozivu da se izjasni ili u pozivu za ročište sud će stranku upozoriti na pravne posljedice iz stavka 2. ovoga članka.

Članak 19.

Usmena rasprava

(1) Ako održavanje usmene rasprave nije zakonom propisano, ograničeno ili isključeno, sud može odrediti ročište sa svim strankama ili samo sa strankama na koje se odnose pojedina pitanja koja treba raspraviti ako ocijeni da to može pridonijeti ubrzanju postupka, utvrđivanju činjeničnog stanja ili raspravljanju o pravnim pitanjima.

(2) Nakon što je održao ročište sud će odlučiti hoće li u daljnjem tijeku postupka zakazivati ročišta ili će postupak provoditi bez održavanja ročišta.

Članak 20.

Javnost

Usmena rasprava je javna, osim ako ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku nije drukčije određeno.

Članak 21.

Prekid postupka

(1) Na prekid izvanparničnog postupka na odgovarajući se način primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje parnični postupak.

(2) Za vrijeme prekida postupka sud može obavljati samo one radnje koje se moraju poduzeti bez odgode.

(3) Prekidom postupka prestaju teći rokovi za poduzimanje postupovnih radnji, osim rokova za radnje za koje je sud odredio da se moraju poduzeti bez odgode.

(4) Postupak koji se može pokrenuti po službenoj dužnosti sud će nastaviti rješenjem po službenoj dužnosti.

(5) Dostavom rješenja o nastavljanju postupka prekinuti rokovi počinju teći iznova.

Članak 22.

Nagodba

U izvanparničnom postupku stranke mogu sklopiti sudsku nagodbu uz odgovarajuću primjenu odredaba zakona kojim se uređuje parnični postupak.

Članak 23.

Dokazivanje

- (1) U izvanparničnom postupku mogu se radi utvrđivanja važnih činjenica koristiti svi odgovarajući dokazi.
- (2) Sud može u postupcima koje je ovlašten pokrenuti po službenoj dužnosti i drugim postupcima izvoditi dokaze i prikupljati obavijesti i:
- ako se stranke tome protive
  - ako važne činjenice među strankama nisu sporne
  - ako opravdano posumnja u postojanje činjenice koja se zakonski predmnijeva kad je dopušteno dokazivati protivno
  - ako posumnja postoji li činjenica za koju se uzima da je općepoznata.
- (3) U postupcima iz stavka 2. ovoga članka sud može imenovati vještake, a da prije toga nije omogućio strankama da se izjasne o osobi vještaka.
- (4) Sud će u postupcima u kojima je propisano održavanje usmene rasprave uzeti u obzir i dokaze izvedene izvan ročišta za raspravu. Sud može i izvan ročišta za raspravu izvoditi dokaze, strankama naložiti da dopune navode te poduzimati druge procesne radnje.
- (5) U slučajevima iz ovoga članka sud je prije donošenja odluke dužan strankama omogućiti da se izjasne o izvedenim dokazima.

Članak 24.

Slobodna ocjena dokaza

Koje će činjenice uzeti kao utvrđene odlučuje sud prema svom uvjerenju na temelju savjesne i brižljive ocjene svakog izvedenog dokaza zasebno i svih izvedenih dokaza zajedno te na temelju rezultata cjelokupnog postupka.

Članak 25.

Općepoznate, nesporne i predmnijevane činjenice

Sud ne mora izvoditi dokaze ako na temelju općepoznatih ili nespornih činjenica te činjenica čije se postojanje predmnijeva proizlazi da je neka činjenica istinita.

Članak 26.

Odmjeravanje iznosa po slobodnoj ocjeni

Ako je utvrđeno da stranka ima pravo na neko novčano davanje, a utvrđivanje visine iznosa nije moguće ili bi bilo povezano s nerazmjernim teškoćama, sud može na prijedlog stranke ili po službenoj dužnosti odrediti visinu iznosa prema slobodnoj ocjeni i bez izvođenja predloženih dokaza.

Članak 27.

Sporovi o činjenicama i pravu

(1) Ako u postupku u kojemu sudjeluju dvije ili više stranaka dođe do spora o pravu čije rješenje ovisi o utvrđivanju spornih činjenica, sud će prekinuti izvanparnični postupak i uputiti predlagatelja na parnični postupak ili drugi postupak pred nadležnim sudom ili drugim tijelom.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka sud će odrediti rok u kojemu predlagatelj ili druga stranka trebaju pokrenuti postupak na koji su upućeni. Ako predlagatelj ne pokrene postupak u određenom roku, smatrat će se da je povukao prijedlog, a ako to ne učini druga stranka, smatrat će se da nema spora o pravu radi čijeg rješavanja je upućena na parnicu ili drugi postupak, osim ako ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku nije drukčije određeno.

(3) Ako se u slučaju iz stavka 1. ovoga članka sve stranke s time suglase, sud može spor riješiti u izvanparničnom postupku utvrđivanjem spornih činjenica.

(4) Ako među strankama nema spora o bitnim činjenicama, već o pravu koje se temelji na tim činjenicama, sud će u izvanparničnom postupku odlučiti o spornom pravu.

Članak 28.

Odnos izvanparničnog i parničnog postupka

(1) Ako do donošenja odluke o glavnoj stvari sud utvrdi da bi postupak trebalo provesti po pravilima parničnog postupka, rješenjem će obustaviti izvanparnični postupak. Nakon pravomoćnosti rješenja o obustavi postupak će se nastaviti po pravilima parničnog postupka pred nadležnim sudom.

(2) Radnje što ih je proveo izvanparnični sud te odluke koje je donio nisu bez učinka samo zato što su poduzete u izvanparničnom postupku. Te radnje ponovit će se samo ako je izvanparnični sud prilikom njihova poduzimanja počinio neku od bitnih povreda odredaba parničnog postupka.

(3) Odluka donesena po pravilima izvanparničnog postupka koju je trebalo donijeti po pravilima parničnog postupka može se pobijati pravnim lijekovima po odredbama zakona kojim se uređuje parnični postupak.

Članak 29.

Privremene mjere

(1) U izvanparničnim postupcima koje je ovlašten pokrenuti po službenoj dužnosti ili u postupcima u kojima nije vezan prijedlogom stranaka o predmetu postupka sud može po službenoj dužnosti odrediti privremene mjere određene zakonom kojim se uređuje ovrha i osiguranje. U ostalim postupcima sud može takve mjere odrediti samo u povodu prijedloga stranke, a po službenoj dužnosti samo kad je to izrijeком određeno ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku.

(2) Sud može rješenje o određivanju privremene mjere ukinuti ili izmijeniti po službenoj dužnosti ili u povodu prijedloga stranke ako ocijeni da su prestali razlozi zbog kojih je doneseno.

(3) Protiv rješenja o određivanju privremene mjere dopuštena je posebna žalba po pravilima o žalbi u izvanparničnom postupku.

Članak 30.

Donošenje odluke

(1) U izvanparničnom postupku sud odlučuje rješenjem o glavnoj stvari i rješenjem o upravljanju postupkom.

(2) U postupku koji se može pokrenuti samo prijedlogom rješenje se donosi u granicama prijedloga.

(3) U postupku koji se može pokrenuti po službenoj dužnosti sud pri odlučivanju nije vezan prijedlogom stranke, ali ako odluči odstupiti od prijedloga stranaka, dužan je prije donošenja odluke omogućiti strankama da se izjasne o predmetu postupka.

Članak 31.

Sadržaj rješenja

(1) U izvanparničnom postupku na sadržaj i oblik rješenja na odgovarajući se način primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje parnični postupak.

(2) Rješenje o glavnoj stvari mora biti obrazloženo, osim:

- ako su prihvaćeni prijedlozi stranaka koji nisu međusobno u suprotnosti
- ako rješenje odgovara izjavljenoj volji svih stranaka
- ako je rješenje bilo usmeno objavljeno u prisutnosti stranaka, a sve stranke su se odrekle prava na pravni lijek
- ako se rješenjem dopušta upis odnosno brisanje upisa u zemljišnim knjigama.

(3) Rješenje u izvanparničnom postupku potpisuje sudac ili, kad je to određeno ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku, sudski savjetnik ili drugi ovlašteni sudski službenik, a u stvarima u kojima odlučuje vijeće, predsjednik vijeća.

Članak 32.

Pravila o naknadi troškova

(1) Sud će o naknadi troškova odlučiti na temelju određenog zahtjeva stranaka uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja.

(2) U postupcima u kojima su sudjelovale stranke sa suprotnim interesima sud će o naknadi troškova odlučiti uz odgovarajuću primjenu odredaba zakona kojim se uređuje parnični postupak, osim ako drukčije ne bi nalagali razlozi pravičnosti.

(3) Stranka je dužna neovisno o ishodu postupka naknaditi drugoj stranki troškove koje je uzrokovala svojom krivnjom ili slučajem koji se dogodio toj stranki.

(4) Sud će o naknadi troškova koji se odnose na ostvarivanje zajedničkih interesa svih stranaka odlučiti razmjerno udjelima stranaka u predmetu postupka, a ako se takvi udjeli ne mogu utvrditi, troškovi se dijele na jednake dijelove.

(5) U ostalim slučajevima svaka stranka snosi svoje troškove.

Članak 33.

Pravomoćnost i ovršnost

(1) U izvanparničnom postupku na pravomoćnost i ovršnost na odgovarajući se način primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje parnični postupak te zakona kojim se uređuje postupak ovrhe i osiguranja.

(2) Rješenja o upravljanju postupkom koja se usmeno objavljuju obvezuju stranku od dana usmene objave, a inače od dana dostave pisanog opravka stranki.

Članak 34.

Privremeni učinci rješenja

(1) Sud može odrediti da žalba ne odgađa učinak rješenja, uključujući i njegovu ovršnost, ako ocijeni da je to potrebno radi sprječavanja znatnije štete za neku od stranaka ili društvenu zajednicu.

(2) Privremeni učinci rješenja nastupaju dostavom rješenja iz stavka 1. ovoga članka stranki prema kojoj djeluju te ostaju na snazi do pravomoćnosti rješenja, osim ako se u međuvremenu ne ukine ili ne izmijeni drugim rješenjem.

(3) Odluka o privremenim učincima rješenja može se izmijeniti na prijedlog stranke, osobito ako učini vjerojatnim da bi zbog toga mogla pretrpjeti znatniju štetu koja se ne bi mogla otkloniti prihvaćanjem pravnog lijeka.

(4) U postupcima koji se pokreću po službenoj dužnosti i u postupcima u kojima je sud o nekim pitanjima ovlašten odlučiti po službenoj dužnosti, odluku o privremenim učincima rješenja sud koji je donio rješenje može izmijeniti i po službenoj dužnosti.

(5) U slučajevima iz stavaka 3. i 4. ovoga članka sud može izmijeniti odluku o privremenim učincima rješenja i nakon što je predmet u povodu pravnog lijeka dostavljen sudu koji o njemu treba odlučiti, ako taj sud još nije donio odluku, o čemu će se prethodno zatražiti obavijest telefonom, elektroničkom poštom ili na drugi način. Sud će svoju odluku o izmjeni rješenja bez odgode proslijediti sudu koji treba odlučiti o pravnom lijeku.

(6) O izmjeni odluke o privremenim učincima rješenja u povodu prijedloga ili po službenoj dužnosti može odlučiti i sud koji treba odlučiti o pravnom lijeku uz odgovarajuću primjenu odredaba stavaka 2. do 4. ovoga članka.

Članak 35.

Pravo na žalbu

(1) Protiv rješenja prvostupanjskog suda stranka može podnijeti žalbu.

(2) U slučajevima u kojima nije propisano da se pojedina rješenja o upravljanju postupkom mogu pobijati samostalnom žalbom, mogu se pobijati samo žalbom protiv odluke o glavnoj stvari, ako izrijekom nije propisano da se ne mogu pobijati žalbom.

Članak 36.

Rok za žalbu

(1) Žalba se podnosi prvostupanjskom sudu u roku od 15 dana od dostave pisanog otpavka rješenja.

(2) Osoba koja nije kao stranka sudjelovala u određenom postupku niti je bila naznačena kao stranka tijekom postupka i kojoj rješenje nije bilo dostavljeno, a ispunjava uvjete da se smatra strankom, može podnijeti žalbu sve dok je može podnijeti osoba koja je kao stranka sudjelovala u tom postupku ili je u njemu bila naznačena u tom svojstvu.

Članak 37.

Odgovor na žalbu

(1) Ako se žalbom pobija rješenje kojim je odlučeno o glavnoj stvari ili o troškovima postupka, svakoj će se stranki dostaviti primjerak žalbe.

(2) Stranke mogu u roku od osam dana od dostave žalbe podnijeti odgovor na žalbu.

(3) Odgovor na žalbu može podnijeti i osoba iz članka 36. stavka 2. ovoga Zakona.

(4) Podneseni odgovor na žalbu dostavit će se ostalim strankama.

Članak 38.

Dopuštenost iznošenja novih činjenica i predlaganja novih dokaza

(1) U postupku u povodu žalbe iznesene nove činjenice i predloženi novi dokazi uzet će se u obzir, osim u slučaju iz članka 41. stavka 2. i članka 43. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Činjenice i dokazi koji su već postojali u vrijeme zaključenja prvostupanjskog postupka neće se uzeti u obzir, osim ako ih je stranka bez svoje krivnje propustila iznijeti odnosno predložiti prije donošenja rješenja.

(3) Činjenice koje nisu postojale u vrijeme donošenja rješenja uzet će se u obzir samo ako bi stranka, koja bi te činjenice mogla iznijeti u prijedlogu kojim bi se pokrenuo novi postupak, zbog toga mogla pretrpjeti znatniju štetu ili ako za to postoje koji drugi važni razlozi.

Članak 39.

Odluka prvostupanjskog suda o žalbi

(1) Ako je protiv prvostupanjskog rješenja podnesena žalba, prvostupanjski sud može sam uvažiti žalbu ako se žalbom pobija:

1. rješenje o upravljanju postupkom protiv kojega je dopuštena posebna žalba

2. rješenje o odbacivanju pravnog lijeka

3. rješenje kojim je odlučeno o glavnoj stvari, ako iz stanja spisa proizlazi da se rješenje mora ukinuti i odbaciti prijedlog kojim je postupak pokrenut, a na kojemu se to rješenje temelji, ili da se rješenje mora u cijelosti preinačiti prihvaćanjem zahtjeva istaknutog u žalbi.

(2) Rješenje iz stavka 1. točke 3. ovoga članka sud može tijekom postupka o nekoj pravnoj stvari donijeti samo jednom.

(3) U ostalim slučajevima prvostupanjski sud može u povodu žalbe preinačiti ili ukinuti pobijano rješenje samo ako se time ne bi povrijedila prava drugih koja su na njemu utemeljena.

Članak 40.

Dostava spisa žalbenom sudu

(1) Prvostupanjski sud će žalbu, nakon primitka odgovora na žalbu ili isteka roka za odgovor na žalbu, zajedno sa spisom proslijediti žalbenom sudu, osim ako je sam ne uvaži.

(2) Ako sadržaj žalbe ili odgovora na žalbu daje osnovan povod za neku radnju prvostupanjskog suda, sud će je prethodno poduzeti. Ako je učinjen propust u dostavi ili su počinjene druge bitne povrede postupka, sud će prethodno provesti potrebne izvide.

(3) Ako prvostupanjski sud pobijanim rješenjem nije u cijelosti riješio stvar i ako se postupak o pitanjima koja nisu riješena treba nastaviti pred prvostupanjim sudom tijekom žalbenog postupka, žalbenom će se sudu dostaviti prijepis spisa.

Članak 41.

Postupak pred žalbenim sudom

(1) Ako žalbeni sud smatra da je to potrebno, provest će usmenu raspravu i svakoj stranki omogućiti da se izjasni o zahtjevima i navodima protivne stranke, i u slučajevima u kojima nije bilo potrebno dostavljati žalbu na odgovor.

(2) Ako žalbeni sud smatra da je radi pravilnog utvrđenja činjeničnoga stanja potrebno neposredno izvesti dokaze, o tome će obavijestiti stranke i omogućiti im da ih predlože.

Članak 42.

Osnove za odlučivanje

Žalbeni sud će odluku utemeljiti na rezultatima prvostupanjskoga postupka i činjeničnim utvrđenjima prvostupanjskog suda, u mjeri u kojoj nisu izmijenjeni i dopunjeni tijekom žalbenoga postupka.

Članak 43.

Granice odlučivanja o žalbi

(1) U izvanparničnom postupku na granice ispitivanja prvostupanjskoga rješenja u povodu žalbe na odgovarajući se način primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje parnični postupak o granicama u kojima drugostupanjski sud ispituje prvostupanjsku odluku u povodu žalbe, ako odredbama ovoga ili drugog zakona nije drukčije određeno.

(2) U postupcima koji se mogu pokrenuti po službenoj dužnosti te u postupcima u kojima sud može odlučiti neovisno o zahtjevu stranaka žalbeni sud nije vezan za zahtjev istaknut u žalbi niti za iznesene činjenice i predložene dokaze u žalbi. U tim postupcima pobijano rješenje može se preinačiti i na štetu stranke koja ga pobija.

Članak 44.

Odluke o žalbi

(1) U izvanparničnom postupku se na odluke drugostupanjskog suda o žalbi na odgovarajući način primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje parnični postupak o odlukama u povodu žalbe protiv rješenja.

(2) Nepravodobno podnesena žalba neće se odbaciti u slučaju iz članka 38. stavka 3. ovoga Zakona.

(3) U povodu žalbe protiv rješenja prvostupanjskog suda kojim je prihvatio žalbu protiv svoje odluke drugostupanjski sud će, ako u povodu te žalbe ukine rješenje prvostupanjskog suda, istodobno odlučiti i o žalbi podnesenoj protiv prijašnje prvostupanjske odluke.

(4) Žalbeni sud može ukinuti ili preinačiti pobijano rješenje i sam odlučiti o glavnoj stvari i ako utvrdi da je:

- tijekom prvostupanjskog postupka počinjena bitna povreda odredaba izvanparničnog postupka koja je dovela odnosno mogla dovesti do nepravilne ili nezakonite odluke
- u povodu prigovora stranaka sud pogrešno odlučio da je stvarno ili mjesno nadležan
- odluka utemeljena na nedopuštenim raspolaganjima stranaka
- protivno odredbama ovoga Zakona doneseno rješenje na temelju priznanja ili na temelju odricanja
- odbijen zahtjev stranke da se u postupku služi svojim jezikom i pismom i da prati tijek postupka na svom jeziku, a stranka se zbog toga žali
- protivno zakonu isključena javnost s rasprave
- doneseno rješenje koje ima nedostataka zbog kojih se ne može ispitati
- rješenjem prekoračen zahtjev o kojem je trebalo odlučiti
- žalitelju tijekom prvostupanjskog postupka onemogućeno da se izjasni, ali mu je ta mogućnost naknadno pružena u žalbenom postupku
- stranka tijekom prvostupanjskog postupka bila neuredno zastupana ili nije uopće bila zastupana kad je to bilo potrebno ili je nije zastupao zastupnik koji ju je trebao zastupati, a vođenje toga postupka ili obavljanje pojedinih radnji u tom postupku nije bilo naknadno odobreno, ako se ovlašteni zastupnik stranke uključio u žalbeni postupak podnošenjem žalbe ili odgovora na žalbu, ne pozivajući se pritom na nedostatke u zastupanju.

Članak 45.

Dopuštenost revizije

Protiv rješenja drugostupanjskog suda kojim je postupak završen revizija je dopuštena prema odredbama zakona kojim se uređuje parnični postupak.

Članak 46.

Prijedlog za preinaku ili ukidanje pravomoćnog rješenja

- (1) U izvanparničnom postupku može se podnijeti prijedlog za preinaku ili ukidanje pravomoćnog rješenja zbog onih razloga zbog kojih se može tražiti ponavljanje postupka prema odredbama zakona kojim se uređuje parnični postupak.
- (2) Zbog razloga iz stavka 1. ovoga članka sud može po službenoj dužnosti preinačiti ili ukinuti pravomoćno rješenje ako je bio ovlašten po službenoj dužnosti pokrenuti taj postupak, osim ako zakonom nije drukčije određeno.
- (3) Postupak iz ovoga članka provodi se uz odgovarajuću primjenu odredaba zakona kojim se uređuje parnični postupak o ponavljanju postupka.

Članak 47.

Odluka o prijedlogu

- (1) Ako je prijedlog osnovan, sud će u granicama prijedloga pobijano rješenje preinačiti ili ukinuti u onom dijelu na koji se odnose razlozi za preinaku ili ukidanje.
- (2) Rješenje može biti preinačeno na štetu stranke koja traži preinaku samo u postupcima koji mogu biti pokrenuti po službenoj dužnosti.
- (3) Sud će odbiti prijedlog za preinaku ili ukidanje ako za podnositelja ne bi mogla biti donesena povoljnija odluka.
- (4) Preinaka ili ukidanje pravomoćnog rješenja nema povratni učinak prema trećim osobama koje nisu sudjelovale kao stranke u postupku prije pravomoćnosti.

Članak 48.

Ovrha

Prisilna provedba odluke provodi se prema odredbama zakona kojim se uređuje ovrha i osiguranje, ako nije drukčije propisano ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku.

GLAVA III. JAVNI BILJEŽNICI U IZVANPARNIČNOM POSTUPKU

Članak 49.

Ovlaštenja javnih bilježnika

- (1) Kad je to izričito određeno ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku, pred javnim bilježnikom pokrenut će se i provesti izvanparnični postupak te sastaviti javnobilježnička isprava.
- (2) Kad je to izričito određeno ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku, sud koji je nadležan voditi prvostupanjski izvanparnični postupak povjerit će javnom bilježniku provedbu izvanparničnog postupka.
- (3) U slučajevima iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, javni bilježnik radnje u izvanparničnim stvarima provodi u skladu s odredbama ovoga Zakona, drugog zakona po kojima sud provodi taj postupak ili zakona kojim se uređuje javno bilježništvo.
- (4) Ako u postupku pred javnim bilježnikom dođe do spora o činjenicama, javni bilježnik predmet će proslijediti prvostupanjskom sudu na čijem je području njegovo sjedište odnosno vratiti ga sudu koji mu ga je povjerio.

(5) Ako u postupku pred javnim bilježnikom dođe do spora o pravu o kome treba odlučiti, neovisno o tome jesu li sporne bitne činjenice, javni bilježnik će, ako ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku nije drukčije određeno, predmet proslijediti prvostupanjskom sudu na čijem je području njegovo sjedište odnosno vratiti ga sudu koji mu ga je povjerio, osim ako se sve stranke i sudionici u postupku suglase da javni bilježnik sam riješi sporno pravno pitanje na temelju nespornih činjenica.

(6) Iznimno od stavka 5. ovoga članka, javni bilježnik će odlučiti o osnovanosti prijedloga za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje postupak ovrhe.

Članak 50.

Pravni lijekovi protiv odluka javnih bilježnika

(1) Ako što drugo nije izričito određeno, u postupku koji je povjeren javnom bilježniku, javni bilježnik će žalbu koja je podnesena protiv njegova rješenja dostaviti zajedno sa spisom prvostupanjskom sudu koji mu je povjerio provedbu postupka.

(2) Sud iz stavka 1. ovoga članka ima ovlast koju bi imao u povodu žalbe protiv vlastite odluke. Ako ne uvaži žalbu i ne preinači ili ukine pobijano rješenje, predmet će proslijediti sudu koji bi bio nadležan odlučivati o žalbi protiv prvostupanjskih rješenja koje bi sam donio.

(3) Ako prvostupanjski sud ukine rješenje javnog bilježnika, može predmet sam riješiti ili ga može vratiti javnom bilježniku radi ponovnog odlučivanja, dok će drugostupanjski sud kad ukine pobijano rješenje, odlučiti o tome hoće li predmet vratiti javnom bilježniku ili prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

Članak 51.

Dopunsko rješenje i rješenje o ispravku

U postupku koji je povjeren javnom bilježniku, javni bilježnik ovlašten je donijeti dopunsko rješenje i rješenje o ispravku rješenja koje je donio.

Članak 52.

Povjeravanje predmeta u rad javnom bilježniku

(1) Sud će provedbu postupka povjeriti javnom bilježniku čije sjedište se nalazi na području nadležnog suda ako su stranke podnijele:

1. prijedlog za sporazumno uređenje međe
2. prijedlog za sporazumno razvrgnuće suvlasništva.

(2) Ministar nadležan za poslove pravosuđa propisat će pravilnicima način dodjele predmeta u rad javnom bilježniku i visinu nagrade i naknade troškova javnog bilježnika kao povjerenika suda za poslove povjerene ovim Zakonom.

[1. Pravilnik o dodjeljivanju predmeta u rad javnim bilježnicima u postupku sporazumnog uređenja međe, sporazumnog razvrgnuća suvlasništva, proglašenja nestale osobe umrlom i dokazivanja smrti](#)

[2. Pravilnik o visini nagrade i naknade troškova javnog bilježnika kao povjerenika suda u postupku sporazumnog uređenja međe, sporazumnog razvrgnuća suvlasništva, proglašenja nestale osobe umrlom i dokazivanja smrti](#)

Članak 53.

Pristojbe

(1) U izvanparničnim postupcima koje vode javni bilježnici ne plaćaju se sudske pristojbe.

(2) U izvanparničnim postupcima koji su povjereni u rad javnim bilježnicima ne plaćaju se javnobilježničke pristojbe.

(3) U postupcima pred sudovima koji se pokrenu u povodu postupaka iz ovoga članka stranke plaćaju sudske pristojbe prema propisima kojima se uređuje plaćanje tih pristojbi.

DIO DRUGI POSEBNI POSTUPCI

GLAVA I. PROGLAŠENJE NESTALE OSOBE UMRLOM I DOKAZIVANJE SMRTI

Članak 54.

Primjena odredaba ove glave

Odredbama ove glave uređuju se pretpostavke za proglašenje nestale osobe umrlom i dokazivanje smrti osobe za čiju smrt nema dokaza predviđenih zakonom kojim se uređuju državne matice, kao i postupak po kojemu se odlučuje o tome.

Članak 55.

Pretpostavke za proglašenje nestale osobe umrlom

(1) Sud će proglasiti osobu umrlom:

1. ako o njezinu životu nije bilo nikakvih vijesti posljednjih pet godina, a od njezina je rođenja proteklo sedamdeset godina ili

2. ako o njezinu životu nije bilo nikakvih vijesti posljednjih pet godina, a okolnosti pod kojima je nestala čine vjerojatnim da više nije živa ili

3. ako je nestala u brodolomu, padu zrakoplova, prometnoj nesreći, požaru, poplavi, potresu ili u kakvoj drugoj neposrednoj smrtnoj opasnosti, a o njezinu životu nije bilo nikakvih vijesti šest mjeseci od dana prestanka te opasnosti ili

4. ako je nestala tijekom rata ili u vezi s ratnim događajima, a o njezinu životu nije bilo nikakvih vijesti tijekom godinu dana od dana prestanka neprijateljstva ili

5. ako je nestala tijekom Domovinskog rata ili u vezi s ratnim događanjima, a o njezinu životu nije bilo nikakvih vijesti tijekom godinu dana od 30. lipnja 1996.

(2) Rokovi iz stavka 1. točaka 1. i 2. ovoga članka računaju se od dana kad je prema posljednjim vijestima nestala osoba bila nesumnjivo živa, a ako se taj dan ne može točno utvrditi, ti rokovi počinju teći završetkom mjeseca odnosno godine za koju je utvrđeno da je osoba bila živa.

Članak 56.

Nadležan sud

(1) Za proglašenje nestale osobe umrlom i za dokazivanje smrti nadležan je općinski sud na čijem području je ta osoba imala posljednje prebivalište, a ako nije imala prebivalište, općinski sud na čijem području je ta osoba imala posljednje boravište.

(2) Vođenje postupka sud će povjeriti javnom bilježniku prema službenom sjedištu na području suda prema stavku 1. ovoga članka.

Članak 57.

Prijedlog za proglašenje nestale osobe umrlom

(1) Prijedlog za proglašenje nestale osobe umrlom može podnijeti svaka osoba koja za to ima pravni interes, državni odvjetnik i Hrvatski zavod za socijalni rad.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, prijedlog za proglašenje umrlom osobe koja je nestala tijekom Domovinskog rata ili u vezi s ratnim događanjima može podnijeti član njezine uže obitelji, ako nema člana uže obitelji, prijedlog može podnijeti član šire obitelji, a ako nema člana uže niti člana šire obitelji, prijedlog može podnijeti osoba iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Prijedlog treba sadržavati:

1. podatke o imenu i prezimenu odnosno nazivu predlagatelja, njegovoj adresi i osobnom identifikacijskom broju
2. podatke o imenu i prezimenu te datumu rođenja nestale osobe čije se proglašenje umrlom predlaže, o njezinu posljednjem prebivalištu odnosno boravištu te o njezinu osobnom identifikacijskom broju ako ga je imala
3. činjenice na kojima se zasniva prijedlog i dokaze kojima se utvrđuju te činjenice.

(4) Uz prijedlog treba priložiti izvadak iz matice rođenih ili drugu odgovarajuću ispravu za osobu čije se proglašenje umrlom predlaže.

(5) Ako postupak nije pokrenuo državni odvjetnik, Hrvatski zavod za socijalni rad, predlagatelj iz stavka 1. ovoga članka treba učiniti vjerojatnim pravni interes za podnošenje prijedloga.

(6) Ako je postupak pokrenuo član uže ili šire obitelji iz stavka 2. ovoga članka, treba priložiti i odgovarajuću ispravu ili predložiti drugi dokaz kojim dokazuje da je član obitelji nestale osobe.

(7) Ako je postupak pokrenuo član šire obitelji iz stavka 2. ovoga članka, treba priložiti i odgovarajuću ispravu ili predložiti drugi dokaz kojim dokazuje da nestala osoba nema člana uže obitelji, a ako je postupak pokrenula osoba iz stavka 2. ovoga članka koja nije član uže niti šire obitelji nestale osobe, treba priložiti i odgovarajuću ispravu ili predložiti drugi dokaz kojim dokazuje da nestala osoba nema člana uže niti člana šire obitelji.

(8) Član uže i šire obitelji iz ovoga članka je osoba određena zakonom kojim se uređuju prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji i posebnim zakonom s njima izjednačene osobe.

Članak 58.

Rokovi za pokretanje postupka

(1) Prijedlog za proglašenje nestale osobe umrlom može se podnijeti i postupak pokrenuti šest mjeseci prije isteka rokova iz članka 55. stavka 1. točaka 1. i 2. ovoga Zakona odnosno odmah nakon prestanka opasnosti ili rata iz članka 55. stavka 1. točaka 3., 4. i 5. ovoga Zakona.

(2) U slučajevima iz stavka 1. ovoga članka odluka o proglašenju nestale osobe umrlom ne može se donijeti dok ne proteknu rokovi propisani u članku 55. stavku 1. ovoga Zakona.

Članak 59.

Prethodni postupak

(1) Nakon što primi prijedlog sud ili javni bilježnik provjerava jesu li ispunjene pretpostavke za pokretanje postupka.

(2) Ako je podnesen prijedlog za proglašenje umrlom osobe koja je nestala tijekom Domovinskog rata ili u vezi s ratnim događanjima, sud ili javni bilježnik će od ministarstva nadležnog za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata pribaviti potvrdu iz Evidencije osoba nestalih u Domovinskom ratu.

(3) Ako sud na osnovi podataka u prijedlogu i priloženih isprava te na drugi način prikupljenih podataka ocijeni da je vjerojatno da su pretpostavke ispunjene, postaviti će nestaloj osobi privremenog zastupnika i o tome obavijestiti Hrvatski zavod za socijalni rad ili će pozvati Hrvatski zavod za socijalni rad da mu u određenom roku imenuje posebnog skrbnika, u skladu s odredbama posebnog propisa kojim se uređuju obiteljskopравни odnosi, za zastupanje u postupku.

(4) Ako ocijeni da nisu ispunjene pretpostavke za pokretanje postupka, sud ili javni bilježnik će prijedlog odbaciti.

(5) Ministarstvo nadležno za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata dužno je na zahtjev suda ili javnog bilježnika dostaviti potvrdu iz stavka 2. ovoga članka.

Članak 60.

Oglas

(1) Ako sud ili javni bilježnik ocijene da su ispunjene osnovne pretpostavke za pokretanje postupka, objavit će oglas u kojem će naznačiti da je postupak za proglašenje nestale osobe umrlom pokrenut, navesti bitne okolnosti slučaja, pozvati nestalu osobu da se javi sudu ili javnom bilježniku, a sve druge osobe koje nešto znaju o njezinu životu da ih o tome bez odgode obavijeste te naznačiti da će sud ili javni bilježnik po isteku roka od tri mjeseca od objavljivanja oglasa odlučiti o prijedlogu.

(2) Oglas se objavljuje u »Narodnim novinama« i na e-oglasnoj ploči sudova.

(3) Prije objavljivanja oglasa sud ili javni bilježnik pozvati će predlagatelja da u određenom roku uplati potreban predujam, a ako predlagatelj u tom roku ne uplati predujam, smatrat će se da je prijedlog povučen.

Članak 61.

Ročište za izvođenje dokaza i donošenje odluke

(1) Nakon isteka roka od tri mjeseca od objavljivanja oglasa, ako se nestala osoba ne javi ili se na drugi način ne sazna da je živa, sud ili javni bilježnik zakazat će ročište na koje će pozvati predlagatelja i privremenog zastupnika odnosno posebnog skrbnika nestale osobe te će izvesti potrebne dokaze.

(2) Ako utvrdi da je ispunjena neka od pretpostavki iz članka 55. ovoga Zakona i da rezultati postupka pouzdano upućuju na to da nestala osoba nije živa, sud ili javni bilježnik donijet će rješenje kojim će proglasiti da je nestala osoba umrla. Ako to ne utvrdi, sud ili javni bilježnik će prijedlog odbiti kao neosnovan.

(3) U rješenju kojim se nestala osoba proglašava umrlom naznačit će se dan, a po mogućnosti i sat za koji se smatra da odgovara vremenu njezine smrti.

(4) Kao vrijeme smrti smatrat će se dan za koji se utvrdilo da je nestala osoba umrla odnosno dan koji nestala osoba vjerojatno nije preživjela.

(5) Ako se dan smrti ne može utvrditi, smatrat će se da je smrt nastupila prvog dana nakon isteka rokova iz članka 55. ovoga Zakona.

(6) Iznimno od stavka 5. ovoga članka, ako se ne može utvrditi dan smrti osobe koja je nestala tijekom Domovinskog rata ili u vezi s ratnim događanjima, smatrat će se da je smrt nastupila završetkom mjeseca kad je utvrđeno da je osoba bila živa.

Članak 62.

Žalba

(1) Protiv rješenja kojim se nestala osoba proglašava umrlom žalbu može podnijeti privremeni zastupnik odnosno posebni skrbnik, a predlagatelj ako smatra da je vrijeme smrti nepravilno utvrđeno ili da postoje drugi razlozi zbog kojih je rješenje nepravilno ili nezakonito.

(2) Žalba se podnosi sudu ili javnom bilježniku koji je donio rješenje.

(3) Javni bilježnik će nakon podnesene žalbe predmet proslijediti nadležnom sudu radi donošenja odluke.

Članak 63.

Upis rješenja u maticu umrlih

Pravomoćno rješenje o proglašenju nestale osobe umrlom dostavit će se nadležnom matičaru radi upisa u državne matice.

Članak 64.

Ukidanje i izmjena rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom

(1) Ako se osoba koja je proglašena umrlom osobno javi sudu, sud će, nakon što utvrdi njezinu istovjetnost, ukinuti rješenje o proglašenju te osobe umrlom.

(2) Ako se osoba koja je proglašena umrlom javi javnom bilježniku koji je donio rješenje o proglašenju te osobe umrlom, javni bilježnik će predmet proslijediti nadležnom sudu radi provođenja postupka i donošenja odluke.

(3) Ako nakon donošenja rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom sud na bilo koji način sazna da je osoba koja je proglašena umrlom živa, po službenoj dužnosti pokrenut će i provesti postupak radi ukidanja tog rješenja.

(4) Sud će postupak iz stavka 3. ovoga članka provesti i na temelju prijedloga tijela ili osobe iz članka 57. stavka 1. ovoga Zakona.

(5) Ako se nakon donošenja rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom sazna da je osoba umrla nekog drugog dana, a ne onog koji se prema rješenju smatra danom smrti, sud će na prijedlog osobe koja za to ima pravni interes, državnog odvjetnika ili Hrvatskog zavoda za socijalni rad provesti postupak te u pogledu datuma smrti izmijeniti prijašnje rješenje.

(6) Pravomoćno rješenje o ukidanju ili izmjeni rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom sud će dostaviti nadležnom matičaru radi upisa u državne matice.

Članak 65.

Obavješćavanje o pokretanju postupka za ukidanje ili izmjenu rješenja

(1) O pokretanju postupka za ukidanje ili izmjenu rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom sud će bez odgode obavijestiti nadležni Hrvatski zavod za socijalni rad i ostavinski sud odnosno javnog bilježnika pred kojim je pokrenut ostavinski postupak iza te osobe.

(2) Ako je ostavinski postupak i dalje u tijeku, ostavinski sud odnosno javni bilježnik odredit će njegov prekid do pravomoćnog završetka postupka za ukidanje odnosno izmjenu rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom.

(3) Ako je ostavinski postupak koji je pravomoćno dovršen obuhvaćao i nekretnine, sud koji odlučuje o ukidanju ili izmjeni rješenja naložit će upis zabilježbe postupka za ukidanje odnosno izmjenu rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom u zemljišnoj knjizi.

(4) Kad sud na temelju izvedenih dokaza odbije prijedlog za ukidanje odnosno izmjenu donesenog rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom, obavijestit će o tome nadležni Hrvatski zavod za socijalni rad, sud odnosno javnog bilježnika pred kojim teče ostavinski postupak i zemljišnoknjižni sud radi nastavka prekinutog postupka odnosno brisanja provedene zabilježbe postupka.

(5) Ako sud ukine rješenje o proglašenju nestale osobe umrlom, ukinut će i rješenje kojim joj je postavljen privremeni zastupnik odnosno poseban skrbnik iz članka 59. stavka 3. ovog Zakona, ako je to prema okolnostima slučaja potrebno.

Članak 66.

Dokazivanje smrti

(1) Ako se smrt neke osobe ne može dokazati ispravom određenom zakonom kojim se uređuju državne matice, svaka osoba koja ima pravni interes, državni odvjetnik i Hrvatski zavod za socijalni rad mogu sudu podnijeti prijedlog da se rješenjem utvrdi smrt te osobe.

(2) U postupku za dokazivanje smrti na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ove glave o proglašenju nestale osobe umrlom.

Članak 67.

Troškovi postupka

Troškove postupka za proglašenje nestale osobe umrlom i dokazivanje smrti predujmljuje i snosi predlagatelj.

GLAVA II. DOBROVOLJNA PROCJENA I PRODAJA

Članak 68.

Ovlaštenik za podnošenje prijedloga

(1) Svatko može tražiti da se pojedine stvari u njegovu vlasništvu, drugi pojedini dijelovi njegove imovine, posebne imovinske cjeline i cjelokupna imovina javno procijene i izlože javnoj prodaji.

(2) Javnu procjenu i prodaju obavljaju sud ili javni bilježnik u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(3) Javna prodaja stvari i drugih dijelova imovine iz stavka 1. ovoga članka može se provesti samo ako predlagatelj na način predviđen za utvrđivanje pripadnosti stvari odnosno drugih predmeta ovrhe ovršeniku u ovršnom postupku dokaže da mu one pripadaju.

(4) Pokretnine koje se upisuju u javne upisnike mogu se javno prodati samo ako se vlasništvo predlagatelja može dokazati izvatkom iz upisnika u kojemu se vode službeni podaci o njihovom vlasništvu.

(5) Prijedlog za javnu procjenu i prodaju iz stavka 1. ovoga članka može se podnijeti sudu ili javnom bilježniku.

(6) Prijedlog za prodaju predmeta koji se ne mogu dobrovoljno prodati u sudskom postupku sud će odbaciti.

(7) Javni bilježnik će javnobilježničkim zapisnikom odbiti provesti prodaju za koju ocijeni da nije dopuštena.

Članak 69.

Nadležnost suda

(1) Za procjenu i prodaju nekretnina nadležan je općinski sud na čijem se području nalaze.

(2) Za procjenu i prodaju pokretnih stvari nadležan je općinski sud kome je podnesen prijedlog.

(3) Za procjenu i prodaju tražbine na predaju određene pokretne ili nepokretne stvari ili na isporuku određene količine pokretnina nadležan je općinski sud na čijem se području nalaze te stvari.

(4) Za procjenu i prodaju dionica za koje je izdana isprava o dionici, za dionice za koje nije izdana isprava o dionici te udjela odnosno poslovnih udjela u trgovačkom društvu nadležan je trgovački sud na čijem se području nalazi sjedište trgovačkoga društva.

(5) Za procjenu i prodaju nematerijaliziranih vrijednosnih papira odnosno dionica, obveznica, trezorskih zapisa, blagajničkih zapisa, komercijalnih zapisa, certifikata o depozitu i drugih vrijednosnih papira izdanih u seriji koji su ubilježeni na računima kod Središnjeg klirinškog depozitarnog društva ili druge za to ovlaštene osobe nadležan je trgovački sud na čijem se području nalazi prebivalište ili sjedište predlagatelja.

(6) Za procjenu i prodaju patenta, tehničkog unapređenja ili nekog sličnog prava nadležan je trgovački sud kome je podnesen prijedlog.

Članak 70.

Nadležnost javnog bilježnika

Prijedlog za procjenu i prodaju može se umjesto sudu nadležnom prema odredbama članka 69. ovoga Zakona podnijeti javnom bilježniku sa sjedištem na području tog suda po izboru predlagatelja.

Članak 71.

Primjena odredaba zakona kojim se uređuje ovrha

Ako odredbama ovoga Zakona ili odredbama nekog drugog zakona nije drukčije propisano, procjena i prodaja predmeta iz članka 68. ovoga Zakona provest će se uz odgovarajuću primjenu odredaba zakona kojim se uređuje ovrha o procjeni i unovčenju predmeta ovrhe.

Članak 72.

Procjena

(1) Sud ili javni bilježnik će po službenoj dužnosti, neovisno o prijedlogu predlagatelja ili koje druge stranke odnosno sudionika u postupku, odrediti vještaka, u pravilu s liste stalnih sudskih vještaka.

(2) Ako su procjenu nekih predmeta ovlaštene provoditi samo određene fizičke ili pravne osobe, procjena će se povjeriti tim osobama.

(3) Predlagatelju i drugim sudionicima u postupku dostavit će se nalaz i mišljenje o vrijednosti predmeta procjene, koji svoje očitovanje mogu podnijeti u roku od 15 dana.

(4) Obavljena procjena nema pravnog učinka prema osobama kojima nije bilo omogućeno sudjelovati u postupku procjene.

Članak 73.

Prodaja bez prethodne procjene

(1) Ako to predlagatelj zatraži, prodaja će se odrediti i provesti bez prethodne procjene. U tom slučaju predlagatelj je dužan naznačiti početnu i najnižu prodajnu cijenu.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, ako predlagatelj drukčije ne predloži, odredit će se samo jedna dražba, odnosno pokušat će se prodaja obaviti samo jednim prikupljanjem ponuda ili na drugi način na koji se obavlja unovčenje predmeta prodaje u skladu s prijedlogom.

Članak 74.*Uvjeti prodaje*

- (1) U uvjetima prodaje naznačit će se da je riječ o dobrovoljnoj prodaji te da je bez utjecaja na uknjižena založna prava i uknjižene osobne služnosti koje su upisane u zemljišnu knjigu. Stvarne služnosti, stvarni tereti i pravo građenja ne prestaju dobrovoljnom prodajom nekretnine.
- (2) Dobrovoljna prodaja nekretnine ne utječe na prava najma i zakupa upisana u zemljišne knjige.

Članak 75.*Sklapanje ugovora o prodaji*

- (1) Nakon provedene prodaje sud će sastaviti zapisnik u koji će unijeti ugovor o prodaji koji će potpisati podnositelj zahtjeva kao prodavatelj i kupac. Javni bilježnik sastavit će zapisnik na temelju kojega će sastaviti ugovor o prodaji u obliku javnobilježničkog akta koji će potpisati podnositelj zahtjeva kao prodavatelj i kupac.
- (2) Sud će strankama izdati ovjereni prijepis zapisnika u koji je unesen ugovor o prodaji, a javni bilježnik će strankama izdati otpравak javnobilježničkog akta o sklopljenom ugovoru o prodaji.
- (3) U ugovoru iz stavka 1. ovoga članka utvrdit će se rok i način polaganja kupovnine, vrijeme, mjesto i način predaje odnosno prijenosa predmeta prodaje kupcu te uvjeti uz koje će kupac steći vlasništvo odnosno kupljeno pravo.
- (4) U ugovor iz stavka 1. ovoga članka unijet će se i odredbe potrebne za provedbu prijenosa vlasništva odnosno prava u odgovarajućim javnim upisnicima na kupca.
- (5) Ako u ugovoru o prodaji nije drukčije određeno, kupac je dužan kupovninu položiti u roku od 60 dana od dana sklapanja ugovora, i to na račun suda, a u postupku koji provodi javni bilježnik, na posebnom računu javnog bilježnika kod banke ili druge financijske organizacije, za osnivanje i vođenje kojega vrijede posebni propisi i uvjeti.

Članak 76.*Troškovi*

- (1) Troškove postupka o kojima ovisi poduzimanje radnji dobrovoljne javne procjene i prodaje prethodno podmiruje predlagatelj.
- (2) Troškove iz stavka 1. ovoga članka konačno snosi predlagatelj, osim ako se sudionici u postupku drukčije ne sporazumiju.
- (3) Ako predlagatelj ne predujmi sredstva iz stavka 1. ovoga članka u određenom roku, postupak će se obustaviti.

GLAVA III. SUDSKI I JAVNOBILJEŽNIČKI POLOG**Članak 77.***Predmet pologa*

Predmet pologa su novac, isprave i druge stvari koji se na temelju zakona, ugovora ili po nekoj drugoj osnovi mogu ili trebaju položiti kod suda ili javnog bilježnika.

Članak 78.*Stvarna nadležnost*

(1) Postupak osnivanja, upravljanja i likvidacije pologa obavlja općinski sud i javni bilježnik u skladu s odredbama ove glave, ako posebnim zakonom kojim se uređuje postupak osnivanja, upravljanja i likvidacije pologa nije drukčije određeno.

(2) Kada se polog osniva u vezi s pravom društava i u vezi sa stečajnim postupkom nadležan je trgovački sud.

(3) Predlagatelj može prijedlog za osnivanje pologa podnijeti sudu ili javnom bilježniku.

Članak 79.

Mjesna nadležnost

(1) Mjesno nadležan za osnivanje sudskog pologa je sud na čijem području treba obaviti radnju osnivanja. Ako se na temelju zakona ili ugovora takvo mjesto ne može odrediti, nadležan je sud kojem je podnesen prijedlog za osnivanje sudskog pologa.

(2) Prijedlog za osnivanje javnobilježničkog pologa može se podnijeti bilo kojem javnom bilježniku u Republici Hrvatskoj.

Članak 80.

Uvid u spis o pologu

Stranke i druge osobe koje imaju opravdan interes mogu izvršiti uvid u spis o sudskom pologu ako se time neće ugroziti prava ili interesi drugih sudionika.

Članak 81.

Odluke i pravni lijekovi

(1) O prijedlogu za osnivanje sudskog pologa i o drugim pitanjima koja se pojave tijekom postupka odlučuje rješenjem sud kojemu je prijedlog podnesen odnosno pred kojim se postupak vodi.

(2) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka mora biti obrazloženo ako se njime odbija prijedlog ili ako se odlučuje o suprotnim stavovima stranaka ili sudionika u postupku.

(3) Protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka dopuštena je žalba.

(4) Sud koji je odluku donio može uvažiti žalbu i pobijano rješenje preinačiti ako se time ne odlučuje o suprotnim prijedlozima stranaka. U suprotnom, sud će bez odgode spis proslijediti županijskom sudu.

(5) O žalbi odlučuje sudac pojedinac županijskog suda.

Članak 82.

Postupanje javnog bilježnika

(1) Ako je prijedlog za osnivanje javnobilježničkog pologa dopušten i osnovan, javni bilježnik će o preuzimanju predmeta pologa sastaviti javnobilježnički zapisnik i stranki izdati o tome potvrdu.

(2) Polog učinjen kod javnog bilježnika ima učinak sudskog pologa.

(3) Ako o prijedlogu za osnivanje pologa treba prije preuzimanja predmeta pologa o tome obavijestiti druge osobe i omogućiti im da se o tome izjasne, javni bilježnik će sastaviti javnobilježnički zapisnik i izdati potvrdu iz stavka 1. ovoga članka samo ako su sve osobe s tim suglasne.

Članak 83.

Pokretanje postupka

(1) Prijedlog za osnivanje pologa treba sadržavati:

1. podatke koje treba sadržavati svaki podnesak

2. činjenice koje opravdavaju osnivanje pologa odnosno odluku nadležnog tijela ili osobe kojom je naloženo osnivanje pologa i treba predložiti dokaze na kojima se temelji prijedlog

3. opis predmeta pologa stvari, i to

– prilikom pologa novca novčani iznos i naznaku valute

– prilikom pologa vrijednosnih papira podatke koji određuju njihov sadržaj, po kojima se razlikuju od drugih istovrsnih papira i podatke o pravima koja proizlaze iz njih

– prilikom pologa ostalih isprava njihov sadržaj

– prilikom pologa dragocjenosti vrstu, materijal i ostala obilježja na temelju kojih se može utvrditi njihova istovjetnost i vrijednost

4. podatke o ovlaštenom primatelju i broj njegova računa.

Ako je polog izvršen radi oslobođenja dužnika od obveze, treba navesti podatke o vjerovniku za koga se polog osniva, a ako nije izvjesno tko je vjerovnik, podatke o osobama koje bi mogle biti vjerovnik uz naznaku zašto dužnik svoju obvezu ne može ispuniti bez osnivanja pologa. Ako pravo vjerovnika da primi položene predmete ovisi o ispunjenju protučinidbe ili drugih uvjeta, treba navesti podatke o toj protučinidbi ili uvjetima, način na koji će se protučinidba izvršiti ili drugi uvjeti ispuniti te predložiti dokaze. Prilikom pologa za nepoznate nasljednike treba navesti ostavitelja, i ako je moguće, dan njegove smrti i mjesto posljednjeg prebivališta, uz naznaku suda ili javnog bilježnika pred kojim se ostavinski postupak vodi.

(2) Novčane iznose u prijedlogu treba naznačiti brojčano i slovima.

(3) Ako je prema mjerodavnim propisima radi ostvarivanja prava osnivanjem pologa potrebno objaviti oglas, prijedlogu treba priložiti dokaz da je oglas objavljen.

(4) Ako je osnivanje pologa određeno odlukom nadležnog tijela, prijedlogu treba priložiti odluku u izvorniku ili ovjеровljenom prijepisu. Ako je riječ o odluci suda kod kojega se polog treba osnovati, dovoljno je pozvati se na broj predmeta.

(5) Odredbe ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju i kad je riječ o osnivanju drugih pologa.

(6) Postupak za osnivanje sudskog pologa može se pokrenuti i prijedlogom nadležnog tijela ili osobe.

Članak 84.

Uplate i slanje predmeta pologa prije podnošenja prijedloga

(1) Ako je uplata na račun suda za polog izvršena prije podnošenja prijedloga za osnivanje pologa, sud će odrediti uplatitelju rok za podnošenje prijedloga, a ako prijedlog ne bude podnesen u tom roku, uplaćeni će se iznos vratiti umanjen za troškove provedenog postupka i s time povezanih radnji, uključujući i odgovarajuće pristojbe.

(2) Ako drugi predmet pologa bude poslan sudu prije podnošenja prijedloga za osnivanje sudskog pologa, sud će pošiljatelju odrediti rok za podnošenje prijedloga, a ako prijedlog ne bude podnesen u tom roku, poslani će se predmet vratiti nakon što se podmire troškovi provedenog postupka uključujući i troškove njegova čuvanja te odgovarajuće pristojbe. Na poslanom predmetu Republika Hrvatska stječe založno pravo za namirenje navedenih troškova.

(3) O obračunu troškova iz stavaka 1. i 2. ovoga članka sud donosi rješenje protiv kojega je dopuštena žalba koja ne odgađa njegovu provedbu.

(4) Uplata na račun suda za novčani polog odnosno slanje sudu ili javnom bilježniku drugog predmeta pologa u slučajevima iz stavaka 1. i 2. ovoga članka nema učinak osnivanja sudskog pologa.

Članak 85.

Odlučivanje o prijedlogu za osnivanje pologa

(1) Sud će u rješenju o osnivanju pologa novca odnosno javni bilježnik će u javnobilježničkom zapisniku odrediti:

1. račun na koji uplatu treba izvršiti
2. rok uplate i uvjete uz koje se polog osniva
3. osobu kojoj treba uplaćeni iznos isplatiti i pretpostavke koje trebaju biti ispunjene.

(2) Sud će u rješenju o osnivanju drugog predmeta pologa odnosno javni bilježnik će u javnobilježničkom zapisniku odrediti:

1. mjesto, način, uvjete i rok predaje
2. vrijeme čuvanja
3. osobu kojoj položeni predmet treba predati.

(3) U rješenju o osnivanju pologa odnosno javnobilježničkom zapisniku odredit će se i predujam koji predlagatelj treba uplatiti za pokriće troškova osnivanja, preuzimanja, čuvanja i predaje pologa.

(4) Ako predujam ne bude uplaćen u roku od osam dana, smatrat će se da je prijedlog povučen.

(5) Polog se neće preuzeti dok predujam ne bude uplaćen. O tome da je polog uplaćen sud odnosno javni bilježnik izdat će predlagatelju potvrdu.

(6) Protiv rješenja iz stavaka 1. do 4. ovoga članka dopuštena je žalba koja ne odgađa njegovu provedbu.

(7) Ako novac ne bude uplaćen ili ako drugi predmet pologa ne bude predan u roku koji je za to određen rješenjem odnosno javnobilježničkim zapisnikom iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, smatrat će se da je predlagatelj povukao prijedlog.

(8) Rješenje odnosno javnobilježnički zapisnik o osnivanju pologa treba sadržavati i upozorenje o pravnim posljedicama propuštanja roka iz članka 99. ovoga Zakona u kojemu treba zatražiti isplatu ili predaju pologa odnosno u kojemu polog treba preuzeti.

(9) Odredbe ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju i kad je postupak za osnivanje pologa pokrenut prijedlogom nadležnog tijela ili osobe.

Članak 86.

Postupanje s uplaćenim novcem

Novac, u domaćoj ili stranoj valuti, uplaćuje se na račun kod banke koji će biti određen u rješenju o osnivanju pologa.

Članak 87.

Vrijednosni papiri, isprave, dragocjenosti

(1) Ako vrijednosni papir nije u obliku isprave, rješenjem odnosno javnobilježničkim zapisnikom o osnivanju pologa naložit će se osobi u čijoj se evidenciji (računu) vodi taj papir da zabilježi da je položen u sudski ili javnobilježnički polog.

(2) Vrijednosni papiri u obliku isprave, ostale isprave i dragocjenosti čuvaju se u nepromijenjenom obliku u sefu banke određene u rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku o osnivanju pologa, ako posebnim propisima nije drukčije određeno.

(3) Banka ili druga osoba kojoj su predani predmeti pologa iz stavaka 1. i 2. ovoga članka obavijestit će o tome bez odgode sud ili javnog bilježnika koji je to odredio.

(4) Sud ili javni bilježnik može po službenoj dužnosti ili na prijedlog predlagatelja odnosno drugih sudionika, kad za to uplate potreban predujam, u rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku o osnivanju pologa ili naknadno odrediti procjenu predmeta pologa i rok za uplatu predujma. Procjenu mogu obaviti sudski vještaci, a sudac odnosno sudski savjetnik ili javni bilježnik može prisustvovati procjeni.

(5) Sudac odnosno sudski savjetnik ili javni bilježnik prisustvovat će predaji predmeta pologa i o tome sastaviti zapisnik.

Članak 88.

Obavljanje poslova u vezi s vrijednosnim papirima za vrijeme trajanja pologa

(1) Vrijednosni papiri, neovisno o tome jesu li izdani u obliku isprave ili nisu, predat će se u skladu s rješenjem odnosno javnobilježničkim zapisnikom o osnivanju pologa na čuvanje i upravljanje banci ili drugoj ovlaštenoj osobi ako je rok čuvanja duži od tri mjeseca ili ako je to, na temelju prijedloga, određeno rješenjem odnosno javnobilježničkim zapisnikom.

(2) Ako je rok čuvanja vrijednosnih papira prema rješenju o osnivanju pologa kraći od tri mjeseca, sud može u rješenju, a javni bilježnik u javnobilježničkom zapisniku, odrediti da se oni predaju na čuvanje i upravljanje banci ili drugoj ovlaštenoj osobi, ako predlagatelj učini vjerojatnim postojanje važnih razloga za donošenje takve odluke, a osobito ako je to potrebno da bi se spriječio gubitak nekog prava na osnovi tih papira.

(3) Sud ili javni bilježnik može na prijedlog jednog od sudionika, nakon što drugim sudionicima, ako bi to bez nerazmjernih poteškoća bilo moguće, pruži priliku da se o tome izjasne:

1. odrediti način upravljanja vrijednosnim papirima
2. odrediti da se u vezi s vrijednosnim papirima obave drugi poslovi, ako je to potrebno
3. odrediti da će se položeni novac upotrijebiti za kupovinu određenih vrijednosnih papira.

Članak 89.

Postupanje s drugim predmetima

(1) Predmete koji se mogu čuvati u sudskoj blagajni ili javnobilježničkom sefu preuzet će se na čuvanje u toj blagajni odnosno sefu. Sud i javni bilježnik mogu odlučiti da se i takvi predmeti povjere na čuvanje banci ili drugoj za to ovlaštenoj osobi.

(2) Predmeti koji se ne mogu čuvati u blagajni suda ili sefu javnog bilježnika povjerit će se na čuvanje, u skladu s rješenjem odnosno javnobilježničkim zapisnikom o osnivanju pologa, nakon što se o tome predlagatelj izjasni, osobi koja se bavi poslovima skladištenja odnosno drukčijeg čuvanja predmeta pologa.

(3) Sud ili javni bilježnik može, na prijedlog predlagatelja ili drugih sudionika u postupku, u rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku o osnivanju pologa ili naknadno, odrediti procjenu predmeta pologa iz stavaka 1. i 2. ovoga članka. Procjenu mogu obaviti sudski vještaci, a sudac odnosno sudski savjetnik ili javni bilježnik može prisustvovati procjeni.

(4) Sudac odnosno sudski savjetnik ili javni bilježnik prisustvovat će predaji predmeta pologa i o tome sastaviti zapisnik.

Članak 90.

Obavještavanje vjerovnika

(1) Ako dužnik osniva polog da bi se oslobodio svojih obveza prema vjerovniku, dužan je to navesti u prijedlogu za osnivanje.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka sud ili javni bilježnik će bez odgode obavijestiti vjerovnika o osnivanju pologa, uplati novca ili polaganju predmeta. Obavijest treba sadržavati upozorenje o pravnim posljedicama osnivanja pologa.

(3) Odredbe ovoga članka primijenit će se i u slučajevima u kojima je polaganje obavljeno u korist drugih osoba ili tijela radi ostvarivanja određenih pravnih učinaka.

Članak 91.

Obavještavanje sudova i drugih tijela odnosno osoba

(1) Sud odnosno javni bilježnik obavijestit će bez odgode sud ili javnog bilježnika koji provodi ostavinski postupak o pologu koji se tiče ostavine koja je predmet toga postupka, osim ako iz spisa o pologu nije vidljivo da je sudu ili javnom bilježniku to već poznato.

(2) Ako se polog tiče postupka radi rješavanja pitanja roditeljske skrbi i mjera zaštite prava i dobrobiti djeteta ili uzdržavanja djeteta, sud ili javni bilježnik koji je donio rješenje odnosno javnobilježnički zapisnik o osnivanju pologa obavijestit će o tome bez odgode sud koji vodi postupak. Ako ocijeni da bi to bilo u interesu djeteta, o tome će obavijestiti i nadležni Hrvatski zavod za socijalni rad.

(3) Ako se polog tiče jamčevine koju treba položiti u vezi s kaznenim ili prekršajnim postupkom, sud ili javni bilježnik koji je donio rješenje odnosno javnobilježnički zapisnik o osnivanju pologa obavijestit će o tome bez odgode nadležnog državnog odvjetnika ili nadležni sud, u skladu s uvjetima iz odluke o polaganju jamčevine.

(4) Sud ili javni bilježnik obavijestit će bez odgode o pljenidbi, ustupanju ili drugim promjenama pologa, banku ili drugu osobu kod koje je polog uplaćen ili predan odnosno kojoj je povjereno obavljanje poslova čuvanja i upravljanja vrijednosnim papirima.

Članak 92.

Zahtjev za predaju i dokazivanje ovlaštenja

(1) O predaji pologa sud odnosno javni bilježnik odlučuju povodom zahtjeva osobe koja dokaže da je ovlaštena podnijeti zahtjev.

(2) Zahtjev za predaju podnosi se pisano ili na zapisnik kod suda ili javnog bilježnika. Zahtjev za isplatu položenog novca treba sadržavati broj računa primatelja.

(3) Ako se dokazi o ovlaštenju podnositelja zahtjeva nalaze u spisu suda ili javnog bilježnika kojemu je zahtjev podnesen, u zahtjevu treba naznačiti broj tog spisa.

(4) Ako sud utvrdi da zahtjev nije osnovan, odbit će ga posebnim rješenjem protiv kojeg je dopuštena žalba.

(5) Ako javni bilježnik nađe da zahtjev nije osnovan, sastavit će o tome javnobilježnički zapisnik.

(6) Smatrat će se da je podnositelj zahtjeva dokazao svoje ovlaštenje tražiti predaju pologa:

1. ako se drugi sudionici u postupku koji su na to ovlašteni prema rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku o osnivanju pologa s time suglase javnom ili javno ovjerovljenom ispravom ili na zapisnik pred sudom ili javnim bilježnikom koji treba donijeti rješenje o predaji ili

2. ako je ovlaštenje primatelja utvrđeno pravomoćnom odlukom.

(7) Ovlaštenje za predaju može se temeljiti i na okolnostima koje su nastale nakon donošenja rješenja odnosno javnobilježničkog zapisnika o osnivanju pologa.

Članak 93.

Rješenje i javnobilježnički zapisnik o predaji

(1) Sud će o predaji pologa donijeti posebno rješenje, a javni bilježnik će sastaviti javnobilježnički zapisnik o predaji pologa.

(2) U rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku o predaji pologa sud ili javni bilježnik odredit će osobu kojoj se polog treba isplatiti ili predati, način isplate ili predaje te rok u kojem treba zatražiti isplatu ili predaju i preuzeti polog.

(3) Ako je isplata položenog novca ili predaja položenih stvari uvjetovana plaćanjem troškova postupka, čuvanja i upravljanja pologom te poduzimanjem drugih radnji, uključujući i radnje predaje određenih stvari ili prenošenja nekih prava, u rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku o predaji pologa odredit će se obavljanje predaje nakon što uvjeti budu ispunjeni te će se utvrditi i način na koji će se dokazati ispunjenje navedenih uvjeta.

(4) Rješenje odnosno javnobilježnički zapisnik o predaji pologa treba sadržavati i upozorenje o pravnim posljedicama propuštanja roka iz članka 99. ovoga Zakona u kojemu treba zatražiti isplatu ili predaju pologa odnosno u kojemu polog treba preuzeti.

Članak 94.

Zahtjev za predaju tijelu ili osobi s javnim ovlastima

(1) U slučajevima u kojima je polog osnovan na temelju prijedloga nadležnog tijela ili osobe s javnim ovlastima, sud ili javni bilježnik koji je donio rješenje odnosno sastavio javnobilježnički zapisnik o osnivanju pologa donijet će rješenje odnosno sastaviti javnobilježnički zapisnik o predaji pologa tom tijelu ili osobi s javnim ovlastima.

(2) Sud ili javni bilježnik može donijeti rješenje odnosno sastaviti javnobilježnički zapisnik o predaji pologa nadležnom tijelu, osobi s javnim ovlastima, drugom tijelu ili osobi izvan uvjeta koji su za to određeni u rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku o osnivanju pologa samo na temelju pravno obvezujuće odluke toga tijela ili osobe s javnim ovlastima.

Članak 95.

Tužba osporavatelja prava na preuzimanje pologa

(1) Ako se neka od osoba kojoj je omogućeno izjasniti se o zahtjevu za predaju pologa usprotivila predaji, a sud smatra da je zahtjev za predaju pologa osnovan, rješenjem će toj osobi odrediti rok od 15 dana za podnošenje tužbe radi utvrđenja da predaja pologa podnositelju zahtjeva nije dopuštena odnosno da nema pravo tražiti predaju pologa.

(2) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka dopuštena je posebna žalba koja odgađa provedbu rješenja.

(3) U povodu žalbe iz stavka 2. ovoga članka sud je ovlašten izmijeniti svoju odluku o upućivanju na parnicu.

(4) Ako ocijeni da nema uvjeta za izmjenu donesene odluke, sud će bez odgode predmet proslijediti drugostupanjskom sudu radi donošenja odluke.

Članak 96.

Mjesto predaje, odgovornost za predaju

(1) Predaja pologa obavlja se na način, u roku i na mjestu određenom u rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku o predaji.

(2) Banka i druga osoba kojoj je povjereno čuvanje pologa može polog isplatiti odnosno predati samo na temelju rješenja suda odnosno javnobilježničkog zapisnika na način i uz ispunjenje uvjeta određenih u tom rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku.

Članak 97.

Odbijanje preuzimanja pologa

(1) Ako osoba u čiju je korist polog osnovan odbije u određenom roku preuzeti polog, sud odnosno javni bilježnik će o tome obavijestiti predlagatelja i odrediti mu rok radi očitovanja.

(2) Ako osoba u čiju je korist polog osnovan i koja ga je pristala preuzeti ne preuzme polog u određenom roku, sud odnosno javni bilježnik će o tome obavijestiti predlagatelja i pozvati ga da se u određenom roku izjasni o tome što učiniti s pologom.

(3) Ako u slučajevima iz stavaka 1. i 2. ovoga članka predlagatelj obavijesti sud ili javnog bilježnika u određenom roku da je spreman preuzeti polog, sud će donijeti rješenje, a javni bilježnik javnobilježnički zapisnik kojim će ga na to ovlastiti. Ako je vraćanje pologa predlagatelju uvjetovano naknadom troškova koji premašuju uplaćeni predujam ili ispunjenjem druge obveze (npr. naknadom štete izazvanom polaganjem i čuvanjem pologa), predlagatelj može polog preuzeti nakon što ispuni te uvjete. U rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku o vraćanju pologa treba odrediti način na koji se dokazuje da su uvjeti ispunjeni. Sud ili javni bilježnik može ispunjenje uvjeta utvrditi posebnim rješenjem odnosno javnobilježničkim zapisnikom.

(4) Ako predlagatelj obavijesti sud odnosno javnog bilježnika da ne želi preuzeti polog ili se uopće ne izjasni u rokovima određenim prema odredbama stavaka 1. i 2. ovoga članka, rješenje odnosno javnobilježnički zapisnik o osnivanju pologa ostat će na snazi do donošenja rješenja o likvidaciji pologa.

(5) Osoba u čiju je korist polog osnovan može zatražiti od suda odnosno javnog bilježnika predaju pologa do isteka roka određenog rješenjem odnosno javnobilježničkim zapisnikom o predaji pologa, a predlagatelj takav zahtjev može postaviti do isteka rokova iz stavka 4. ovoga članka.

(6) Ako se predaja ne može obaviti prema rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku o predaji pologa zato što primatelj izbjegava predaju ili zato što se zbog drugih razloga ne može provesti, sud ili javni bilježnik može, uvažavajući okolnosti slučaja, donijeti novo rješenje odnosno javnobilježnički zapisnik o predaji pologa.

Članak 98.

Postupanje s pologom čiji preuzimatelj nije poznat

(1) Ako je kao polog uplaćen novac ili predan predmet za koje predlagatelj ne zna kome ih treba isplatiti odnosno predati ili ako se ne zna koji od više uplaćenih iznosa ili koje dijelove uplaćenih iznosa odnosno koji od više položenih predmeta treba kome isplatiti odnosno predati, sud će zakazati ročište na koje će pozvati predlagatelja i sve osobe za koje prema podacima u spisu i poznatim okolnostima slučaja može pretpostaviti da se na njih odnosi osnivanje, polaganje ili preuzimanje pologa.

(2) Ako ocijeni da bi to bilo svrhovito, sud može odlučiti da se osobe iz stavka 1. ovoga članka pozovu oglasom objavljenim u »Narodnim novinama«.

(3) Ako osobe pozvane prema odredbama stavaka 1. i 2. ovoga članka ne dođu na ročište ili se ne sporazumiju o tome što treba učiniti s pologom, sud će ih rješenjem uputiti da u određenom roku podnesu tužbu radi utvrđenja koja je od njih ovlaštena preuzeti polog te da o tome u određenom roku obavijeste sud.

(4) Ako stranka pokrene parnični postupak u roku koji je za to određen, izvanparnični postupak prekinut će se do okončanja parničnog postupka. Za vrijeme prekida postupka ne teče rok istekom kojega se gubi pravo na predaju pologa.

(5) Ako stranka parnični postupak ne pokrene u određenom roku, sud će rješenjem pozvati polagatelja da preuzme polog. U tom slučaju primjenjuju se odredbe članka 97. ovoga Zakona.

Članak 99.

Gubitak prava na predaju pologa

(1) Pravo tražiti predaju pologa prestaje istekom roka od pet godina nakon isteka roka u kojem je prema rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku o predaji pologa, a ako ono nije doneseno, prema rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku o osnivanju pologa, trebalo zatražiti njegovu predaju.

(2) Prestankom prava na predaju pologa sva prava u vezi s pologom prelaze na Republiku Hrvatsku.

Članak 100.

Likvidacija pologa

(1) Rješenje o prelasku prava na polog na Republiku Hrvatsku donosi sud koji je donio rješenje o predaji pologa, a ako ono nije doneseno, sud koji je donio rješenje o osnivanju pologa. Kad je javni bilježnik donio javnobilježnički zapisnik o osnivanju ili predaji pologa, rješenje o prelasku prava na polog donosi općinski sud na čijem se području nalazi njegov ured.

(2) Javni bilježnik koji je donio javnobilježnički zapisnik iz stavka 1. ovoga članka dužan je proslijediti nadležnom sudu spis predmeta.

(3) Nakon što rješenje o prijelazu prava na Republiku Hrvatsku postane pravomoćno, položeni novac će se uplatiti u proračun Republike Hrvatske, dok će se ostali predmeti pologa u pravilu unovčiti na javnoj dražbi po pravilima ovoga Zakona o dobrovoljnoj prodaji i novčani iznosi ostvareni prodajom uplatiti u proračun Republike Hrvatske.

(4) Iznimno od odredbe stavka 3. ovoga članka, predmet od osobite kulturne, umjetničke, povijesne i slične vrijednosti predat će se na temelju posebnog rješenja pravnoj osobi prema prijedlogu Republike Hrvatske.

(5) Prije donošenja rješenja iz stavka 4. ovoga članka sud će o namjeravanoj dražbi obavijestiti ministarstva nadležna za poslove kulture, obrazovanja i znanosti radi utvrđivanja jesu li ispunjeni uvjeti za postupanje prema odredbama stavka 4. ovoga članka. Mišljenje o ispunjavanju uvjeta ministarstva su dužna priopćiti sudu u roku od 30 dana. Nakon isteka navedenog roka predmet pologa će se prodati.

GLAVA IV. SUDSKI PONIŠTAJ (AMORTIZACIJA) ISPRAVA

Članak 101.

Primjena odredaba općeg dijela ovoga Zakona

U postupku sudskog poništaja isprava primjenjuju se opće odredbe ovoga Zakona, osim odredaba o preinaci i ukidanju pravomoćnog rješenja.

Članak 102.

Predmet poništaja

(1) Izgubljene, ukradene, nestale, uništene isprave, ili na drugi način učinjene neuporabljivima, mogu se prema odredbama ove glave sudski poništiti.

(2) Ne mogu se sudski poništiti:

1. novčanice

2. srećke lutrije i druge potvrde o igrama na sreću

3. pojedini kuponi odvojeni od glavne isprave te taloni vrijednosnih papira
4. karte i marke izdane u svakodnevnom prometu kao što su ulaznice, prijevozne karte, prehrambeni bonovi i sl.
5. poštanske marke, biljezi i slične vrijednosnice
6. druge isprave za koje je to propisano drugim zakonom.

Članak 103.

Nadležnost

- (1) Za poništaj obveznica i drugih vrijednosnih papira koje su izdale država i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave nadležan je trgovački sud na čijem je području sjedište tijela ili pravne osobe koja vodi evidenciju tih papira.
- (2) Za poništaj vrijednosnih papira koje je izdalo dioničko društvo te za poništaj vrijednosnih papira koje je izdala pravna osoba koja je osnovana na temelju odobrenja državnih vlasti i koja je pod njihovim nadzorom, nadležan je trgovački sud na čijem je području sjedište društva odnosno pravne osobe.
- (3) Za poništaj mjenica, čekova i drugih papira za koje je propisano da se poništavaju po mjeničnim propisima nadležan je trgovački sud na čijem je području mjesto plaćanja.
- (4) Za poništaj zadužnica i bjanko-zadužnica, izjava o suglasnosti za zapljenu plaće ili drugog stalnog novčanog primanja mjesno je nadležan općinski sud na čijem se području nalazi sjedište javnog bilježnika koji je ispravu potvrdio.
- (5) Za poništaj svih drugih isprava nadležan je općinski sud na čijem se području nalazi mjesto ispunjenja koje je naznačeno u ispravi, a ako nije naznačeno, općinski sud koji je za predlagatelja poništaja u vrijeme podnošenja prijedloga opće mjesno nadležan u parničnom postupku.
- (6) Upisnik poništajnih postupaka (u daljnjem tekstu: Upisnik) vodi sud. Sadržaj, oblik i vođenje Upisnika utvrdit će pravilnikom ministar nadležan za poslove pravosuđa.

[3. Pravilnik o Upisniku poništajnih postupaka](#)

Članak 104.

Prijedlog za poništaj

- (1) Za podnošenje prijedloga za poništaj ovlaštena je osoba koja na temelju isprave može ostvarivati neko pravo ili ima pravni interes da se isprava poništi.
- (2) Predlagatelj je dužan:
  1. priložiti uz prijedlog prijepis, presliku isprave ili u prijedlogu navesti bitni sadržaj isprave i sve što je potrebno da bi se mogla utvrditi njezina istovjetnost i da bi se mogla određeno razlikovati od drugih istovrsnih isprava
  2. učiniti vjerojatnim da je ispunjen koji od razloga iz članka 102. stavka 1. ovoga Zakona za traženje njezina poništaja i da postoje okolnosti iz kojih proizlazi ovlaštenje predlagatelja tražiti poništaj.
- (3) Ako se traži poništaj vrijednosnog papira, u prijedlogu se mora posebno navesti:
  1. ime odnosno naziv izdavatelja
  2. mjesto i vrijeme izdavanja, broj i serija papira
  3. iznos glavnice i kamatna stopa odnosno način obračuna i isplate rente, udjela u dobiti i sl.

4. glasi li na donositelja, po naredbi ili na ime i na čije ime
  5. je li naznačen rok plaćanja i koji
  6. dan dospelosti posljednjeg kupona i je li nestali papir imao talon
  7. vrijeme, mjesto i okolnosti iz kojih proizlazi da je isprava nestala ili uništena
  8. po mogućnosti, vrijeme kad je i mjesto gdje je onaj za koga se tvrdi da je vlasnik isprave čiji se poništaj traži postao njezin vlasnik kao i način na koji je stekao papir, vrijeme i mjesto u kojemu je primio posljednju isplatu na temelju papira.
- (4) Jednim prijedlogom može se zatražiti poništaj više vrijednosnih papira.
- (5) Ako je u vrijednosnom papiru određeno da će se oglasiti u vezi s njegovim nestankom, uništenjem, stavljanjem izvan snage i dr. objaviti u posebnoj glasilu, u prijedlogu će se, ako je to moguće, naznačiti i to glasilo.

Članak 105.

Prethodni postupak

- (1) Ako sud nakon ispitivanja u prijedlogu iznesenih podataka i priloženih dokaza utvrdi da su vjerojatni navodi iz prijedloga, dostavit će prijedlog izdavatelju isprave odnosno obvezniku, a prema potrebi i drugim osobama i tijelima te ih pozvati da se u određenom roku izjasne postoji li isprava s naznačenim obilježjima ili smetnje za pokretanje postupka.
- (2) Osobe od kojih je zatraženo izjašnjenje mogu naznačiti osobe ili tijela koja mogu dati potrebna razjašnjenja i odgovore na pitanja koja su im upućena.
- (3) Prijedlog ne treba dostaviti obvezniku (izdavatelju) ako je on sam podnio prijedlog za poništaj, ako se o sadržaju prijedloga na vjerodostojan način očitovao u pismenu koje je u izvorniku ili ovjеровljenom prijepisu priloženo prijedlogu, ako su gubitak isprave ili druge okolnosti zbog kojih se traži njezin poništaj prijavljeni u skladu s člankom 114. ovoga Zakona ili ako zbog izvanrednih okolnosti dostava prijedloga ili davanje očitovanja nisu mogući.
- (4) Kad utvrdi da su ispunjene pretpostavke iz stavka 1. ovoga članka, sud će donijeti rješenje kojim će odrediti pokretanje postupka i sadržaj oglasa koji će objaviti. Protiv tog rješenja nije dopuštena žalba.
- (5) Ako utvrdi da nisu ispunjene pretpostavke za pokretanje postupka, sud će prijedlog odbaciti rješenjem protiv kojega je dopuštena posebna žalba.

Članak 106.

Oglas o pokretanju postupka

- (1) Oglas o pokretanju postupka treba sadržavati:
1. naznaku imena odnosno naziva, osobni identifikacijski broj, prebivalište odnosno sjedište predlagatelja
  2. podatke o zakonskom zastupniku i punomoćniku predlagatelja ako ga ima
  3. podatke o sadržaju i obliku isprave iz članka 104. ovoga Zakona
  4. poziv mogućem imatelju da ispravu dostavi sudu na uvid ili da istakne prigovore protiv prijedloga odnosno da se o ispravi pruže podaci koji mogu biti važni za donošenje odluke o poništaju
  5. određenje roka za podnošenje isprava odnosno prigovora (u daljnjem tekstu: pozivni rok)

6. upozorenje da će se isprava sudski poništiti ako u određenom roku nitko ne podnese ispravu sudu, ne stavi prigovor protiv prijedloga za njezin poništaj ili ne priopći sudu podatke zbog kojih se isprava neće poništiti.

(2) Oglas će se objaviti na e-oglasnoj ploči sudova u Upisniku i u »Narodnim novinama«. Ako je u ispravi ili u odobrenju za njezino izdavanje naznačeno da će se oglas u vezi s njezinim nestankom, uništenjem, stavljanjem izvan snage i dr. objaviti u posebnom glasilu, oglas će se objaviti i u tom glasilu.

(3) Pozivni rok iznosi:

1. godinu dana za isprave koje glase na donositelja, koje su prenosive indosamentom, a koje imaju bjanko-indosament, ili kojima su priloženi kuponi za kamate, rentu ili dobitak na donositelja, kao i za kupone koji glase na donositelja

2. dva mjeseca za skladišnice koje se mogu prenijeti indosamentom

3. šest mjeseci za sve druge isprave.

(4) Pozivni rok počinje teći od dana objave oglasa u Upisniku. Za isprave iz stavka 3. točke 2. ovoga članka pozivni rok počinje teći prvog idućeg dana od dana isteka roka uskladištenja.

(5) Zbog propuštanja roka za podnošenje prijave isprave ili prigovora ne može se tražiti povrat u prijašnje stanje.

(6) U Upisniku oglas će biti istaknut tijekom trajanja pozivnog roka. U Upisniku će se naznačiti kad je oglas objavljen.

Članak 107.

Vrijeme nastupanja učinaka pokretanja postupka i zabrana ispunjenja

(1) Pokretanjem postupka radi poništaja isprave prekida se prema predlagatelju zastarijevanje obveze koja proizlazi iz isprave s danom podnošenja prijedloga.

(2) Nakon isteka dana kad mu je dostavljeno rješenje o pokretanju postupka ili nakon što je za to rješenje saznao ili uz dužnu pažnju mogao saznati na temelju oglasa ili upisa u Upisnik, obveznik (izdavatelj) ne smije valjano ispuniti obvezu iz isprave, ne smije tu ispravu preinačiti, zamijeniti drugom iste vrste niti je prenositi na drugog ovlaštenika ili za nju izdati novi kuponski arak ili talon.

(3) Zabrane iz stavka 2. ovoga članka traju dok se postupak pravomoćno ne obustavi ili isprava pravomoćno ne poništi.

(4) Obveznik se može osloboditi svoje obveze polaganjem u sudski ili javnobilježnički polog.

(5) Zabrane iz stavka 2. ovoga članka ne odnose se na plaćanje kupona s državnih vrijednosnih papira te na zamjenu i prijenos na drugog ovlaštenika državnih vrijednosnih papira koji se ne ždriježaju, a glase na donositelja.

(6) Na temelju skladišnice koja se može prenositi indosamentom ovlaštenik može nakon pokretanja postupka za poništaj zatražiti od voditelja skladišta ispunjenje činidbe prema uvjetima iz skladišnice, ako do donošenja odluke o poništaju položi primjereno osiguranje.

Članak 108.

Zadržavanje isprave

(1) Obveznik (izdavatelj) je ovlašten zadržati ispravu za koju je izdana zabrana plaćanja ako mu je podnesena, o čemu će stranki izdati potvrdu.

(2) Zadržanu ispravu obveznik (izdavatelj) je dužan bez odgode podnijeti sudu uz naznaku imena i adrese osobe koja je podnijela ispravu radi isplate, ako raspolaže tim podacima.

(3) Ako ispravu ne uspije zadržati, obveznik (izdavatelj) dužan je obavijestiti sud koji provodi poništajni postupak o osobi koja je podnijela ispravu radi ispunjenja, o čemu će sud obavijestiti predlagatelja.

(4) Za pojedine kupone vrijede pravila o njihovoj isplati bez poništaja i onda kad se traži poništaj samih kuponskih araka.

Članak 109.

Obustava postupka

Postupak će se obustaviti i o tome obavijestiti sudionike:

1. ako to predlagatelj zatraži
2. ako predlagatelj ne uplati u roku predujam za pokriće troškova objavljivanja oglasa u »Narodnim novinama«
3. ako treća osoba podnese sudu ispravu ili na drugi način dokaže da je ima ili
4. ako se naknadno dokaže da navodi predlagatelja nisu istiniti.

Članak 110.

Prijave i prigovori

(1) Prijave i prigovori trećih osoba ispitat će se i ako stignu nakon isteka pozivnog roka, ali prije donošenja rješenja o poništaju.

(2) Sud će predlagatelja obavijestiti o svakoj prijavi ili prigovoru.

(3) Ako se imatelj isprave prijavi i podnese ispravu sudu, predlagatelju će se omogućiti da prije obustave postupka ispravu razgleda u određenom roku. Ako isprava nije podnesena sudu, sud će po nalogu predlagatelja naložiti imatelju isprave da je radi toga podnese sudu kod koga se vodi postupak ili općinskom sudu na čijem se području isprava nalazi. Ako osoba koja tvrdi da je imatelj isprave ne postupi po nalogu suda, niti na drugi način ne dokaže da je ima, prijava se neće uzeti u obzir.

Članak 111.

Ponovno traženje izjašnjenja obveznika

(1) Kad pozivni rok istekne, sud će na zahtjev predlagatelja zatražiti od obveznika da se izjasni je li nakon prvog zahtjeva za izjašnjenje izvršena neka činidba na temelju isprave, je li učinjena zamjena ili prijenos isprave na drugog ovlaštenika odnosno jesu li izdani novi kuponski arci. Ako je obveznik dao vjerodostojnu izjavu nakon isteka pozivnog roka, takvo se izjašnjenje neće tražiti.

(2) Ako je obveznik ispravu iskupio u cijelosti, učinio kakvu promjenu s ispravom ili izdao novi kuponski arak, postupak će se obustaviti. Obveznik je odgovoran ako je svojom krivnjom povrijedio zabranu plaćanja.

Članak 112.

Rješenje o poništaju

(1) Sud može prije donošenja rješenja o poništaju obaviti i daljnje izviđaje.

(2) Ako je radi ostvarenja prava na ispravu podnesena tužba, poništajni postupak prekinut će se do pravomoćnog okončanja parnice.

(3) Rješenje kojim se isprava poništava mora biti obrazloženo i sadržavati utvrđenje da je bez učinka isprava čija istovjetnost treba biti određena navođenjem podataka iz članka 104. ovoga Zakona, nakon što je pozivni rok protekao bez uspjeha.

(4) Rješenje o poništaju dostavit će se svim sudionicima kojima je dostavljen prijedlog za poništaj te osobama koje su tijekom postupka podnijele prijave odnosno prigovore.

(5) Rješenje o poništaju upisat će se u Upisnik te objaviti u »Narodnim novinama« i kad je to određeno u posebnom glasilu.

Članak 113.

Učinci poništaja

(1) Rješenje kojim se isprava sudski poništava zamjenjuje poništenu ispravu dok se ne izda nova.

(2) Osoba koja je ishodila poništaj može na temelju tog rješenja, nakon njegove pravomoćnosti, ostvarivati prema obvezniku (izdavatelju) sva prava koja proistječu iz te isprave ili joj pripadaju na temelju te isprave ili zahtijevati da joj se o njezinu trošku izda nova isprava uz predaju odluke o poništaju.

(3) Ispunjenjem obveze prema osobi koja je ishodila poništaj, nakon pravomoćnosti rješenja o poništaju, obveznik se oslobađa obveze ako bi bio oslobođen da je obvezu ispunio imatelju poništene isprave.

Članak 114.

Prijava gubitka isprave

(1) Ako nestane isprava koja glasi na donositelja, a koja se može sudski poništiti, osoba kojoj je ta isprava na bilo koji način nestala može tražiti od javnog bilježnika u mjestu svoga boravišta ili u mjestu gdje je isprava nestala da o njegovu trošku objavi nestanak isprave u »Narodnim novinama« i u Upisniku.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se na kupone za kamate, rentu i udjele u dobiti, isprave o osiguranju, deponiranju i zalaganju te na druge isprave koje nisu predmet redovnog prometa.

(3) Javni bilježnik postupit će po zahtjevu osobe iz stavka 1. ovoga članka ako učini vjerojatnim da je ovlaštena pokrenuti postupak za poništaj te ako položi predujam za pokriće troškova objavljivanja oglasa, nagrade i troškova javnog bilježnika.

(4) Javni bilježnik obavijestit će bez odgode obveznika o zahtjevu za objavljivanje oglasa.

(5) Objava ima prema obvezniku učinak zabrane plaćanja ako je za nju saznao na temelju obavijesti javnog bilježnika, na temelju oglasa objavljenog u Upisniku ili u »Narodnim novinama« odnosno ako je uz dužnu pažnju to mogao saznati na drugi način.

(6) Prijavitelj gubitka isprave dužan je u roku od 30 dana od podnošenja zahtjeva iz stavka 1. pokrenuti pred nadležnim sudom postupak za poništaj isprave. O pokretanju postupka prijavitelj je dužan obavijestiti javnog bilježnika kome je podnio prijavu gubitka isprave koji će o tome obavijestiti sud koji vodi Upisnik.

(7) Ako sud koji vodi Upisnik ne dobije obavijest javnog bilježnika iz stavka 6. ovoga članka u roku od šezdeset dana nakon objave prijave nestanka isprave, upis prijave nestanka isprave brisat će se iz Upisnika.

Članak 115.

Isplata kupona bez poništaja

(1) Osoba kojoj su nestali ili uništeni pojedini kuponi za isplatu kamata, rente ili udjela u dobiti, odvojeni od glavne isprave, a ne mogu se poništiti, iz članka 102. stavka 2. točke 3. ovoga Zakona, može po proteku godine dana nakon isteka zastarnog roka tražiti od obveznika njihovu isplatu, ako mu je prije isteka toga roka prijavila gubitak uz predočenje glavne isprave i ako mu u tom roku nije podnesen nestali kupon niti je postavljen zahtjev za njegovu isplatu. Prijava gubitka obvezniku prekida zastarijevanje.

(2) Isplatom kupona prema stavku 1. ovoga članka obveznik se oslobađa svoje obveze.

Članak 116.

Posebne odredbe za isprave koje se obnavljaju (talone)

(1) Taloni ne važe dok teče poništajni postupak glavne isprave ili kad je objavljeno da je glavna isprava nestala ili kad je njezin imatelj, nakon što je obvezniku pokazao glavnu ispravu, podnio prigovor protiv odluke da se na osnovi talona izda novi kuponski arak. Ako je takav prigovor podnesen, može se novi kuponski arak ili novi talon izdati samo onome koji pokaže glavnu ispravu. Obveznik je dužan potvrditi na glavnoj ispravi koju mu je njezin imatelj predočio da mu je prigovor podnesen.

(2) U slučaju potrebe radnje iz stavka 1. ovoga članka mogu se obaviti uz sudjelovanje javnog bilježnika, koji će o tome sastaviti javnobilježnički zapisnik.

(3) Proglašenjem glavne isprave nevažećom, gubi i talon pravnu snagu.

GLAVA V. IMENOVANJA, ODREĐIVANJE ROKOVA I DRUGE RADNJE

Članak 117.

Pokretanje i provedba postupka

(1) Kad je ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku određeno da će sud obaviti određeno imenovanje o kojemu se stranke nisu suglasile ili da će svojom odlukom nadomjestiti izostalu suglasnost stranaka o određivanju nekog roka ili o poduzimanju neke druge radnje, sud će na prijedlog stranke obaviti odgovarajuće imenovanje, odrediti rok ili poduzeti neku drugu radnju.

(2) U slučajevima iz stavka 1. ovoga članka sud će o prijedlogu za obavljanje radnje prije njezina poduzimanja obavijestiti druge stranke ako su poznate i omogućiti im da se izjasne o prijedlogu u određenom roku.

(3) U slučajevima u kojima odgovarajuću radnju treba hitno poduzeti, sud može radi izjašnjenja iz stavka 2. ovoga članka odrediti ročište na koje stranke može pozvati i telefonom ili elektroničkom poštom. Ako strankama koje nisu predložile poduzimanje radnje nije moguće obaviti dostavu ili ako ih nije moguće obavijestiti o ročištu na koje su pozvane ili ako su nepoznate adrese ili inače nepoznate, sud im može postaviti privremenog zastupnika. Troškove postavljanja privremenog zastupnika prethodno snosi predlagatelj.

Članak 118.

Donošenje odluke i obavljanje neke druge radnje

(1) Nakon što strankama omogući da se izjasne, sud će donijeti odluku o predloženoj radnji.

(2) Odluka iz stavka 1. ovoga članka dostavlja se strankama ili njihovim zastupnicima, a ako je kojoj od stranaka postavljen privremeni zastupnik, objavit će se i na e-oglasnoj ploči sudova.

(3) Sud može, uzimajući u obzir okolnosti slučaja, odrediti u kojem će roku i uz ispunjenje kojih dodatnih pretpostavki odluka iz stavka 1. proizvesti pravne učinke.

DIO TREĆI PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 119.

Postupci u tijeku

(1) Postupci koji su bili pokrenuti, a nisu dovršeni do stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršit će se prema propisima i pravnim pravilima koji su bili na snazi odnosno koji su se primjenjivali do stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, sud će stupanjem na snagu odredbi članka 52. i članka 56. stavka 2. ovoga Zakona predmete za koje je ovim Zakonom određeno da se povjeravaju javnim bilježnicima, a u kojima sud do dana stupanja na snagu ovoga Zakona nije poduzeo nijednu radnju, povjeriti javnim bilježnicima.

Članak 120.

Primjena odredaba o pologu

Odredbe članaka 99. i 100. ovoga Zakona primjenjuju se na sudski i javnobilježnički polog osnovan prema odredbama Zakona o sudovima (»Narodne novine«, br. 28/13., 33/15., 82/15., 82/16., 67/18., 126/19., 130/20., 21/22., 60/22. i 16/23.) i Zakona o javnom bilježništvu (»Narodne novine«, br. 78/93., 29/94., 162/98., 16/07., 75/09., 120/16. i 57/22.), osim ako tim zakonima nije određen duži rok čuvanja pologa odnosno ako tim zakonima nisu za osobu koja je polog osnovala ili za onu u čiju je korist polog osnovan određeni povoljniji uvjeti za njegovu likvidaciju od onih koji su utvrđeni ovim Zakonom.

Članak 121.

Donošenje pravilnika i uspostava Upisnika

(1) Pravilnike iz članaka 52. i 103. ovoga Zakona ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu članaka 52. i 103. ovoga Zakona.

(2) Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa osnovat će Upisnik poništajnih postupaka do 1. rujna 2023.

Članak 122.

Prestanak važenja odredaba drugih zakona

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje primjena pravnih pravila [Zakona o sudskom vanparničnom postupku](#) (»Službene novine Kraljevine Jugoslavije«, br. 45/34. i »Narodne novine«, br. 73/91.) i prestaje važiti [Zakon o proglašenju nestalih osoba umrlima i o dokazivanju smrti](#) (»Narodne novine«, br. 10/74.).

Članak 123.

Stupanje na snagu

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim odredaba članka 52., članka 56. stavka 2., članka 101. do 116. ovoga Zakona koje stupaju na snagu 1. rujna 2023.